Glasilo občine Cerknica

Slivniški pogledi

| maj 2025 | letnik 11 | številka 118 |

Občina Cerknica

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Goričice | Grahovo | Hribljane Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osredek | Otok | Otonica | Pikovnik | Pirmane | Podskrajnik | Podslivnica Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selščeк | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

Vsebina

3 Uvodnik

4 Intervju

Janez Kovačič

7 Izpostavljamo

8 Iz občinske hiše

10 Aktualno

14 Gospodarstvo

16 Utrip

18 Ljudje med nami

Jeronim Stržaj

19 Dogaja se

22 Notranjska, obujena in dragocena

26 Iz zgodovine

28 Dediščina

30 Kultura in kulturniki

34 Mladi mladim

36 Šport

38 Na pomoč!

40 Naša društva

41 Obveščamo

42 Modra stran

43 Ideja za izlet

44 Notranjski park

46 Razgibajmo možgane

48 Napovednik

Notranjska

Google Play App Store

Naloži brezplačno aplikacijo Občina Cerknica in bodi obveščen o dogajanju!

Prenos iz App Store NA VOLJO V Google Play

Slivniški pogledi – glasilo občine Cerknica
Izdaja: Občina Cerknica, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica.
Fotografija na naslovnici: Športnica in športnik 2024
Fotograf naslovne fotografije: Ljubo Vukelič
Izid: vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerknica.
Cena: 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerknica. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerknica in prihodkov oglaševanja.
Odgovorna urednica: Maruša Opeka
Uredniški odbor: Marija Hribar, Eva Kobe, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Popek Simšič

Urednik fotografije: Ljubo Vukelič
Lektoriranje: Polona Otoničar Pajk
Oblikovanje: Avrora AS, d. o. o.
Tisk: Para tiskarna, d. o. o.
Naklada: 4260 izvodov
ISSN: 2386-0197

Naslov uredništva:
Slivniški pogledi Cesta 4. maja 53 1380 Cerknica

E-naslov: urednistvo@slivniskipogledi.si
Facebook: Slivniški pogledi

Mož miru in usmiljenja

Ljubo Vukelič

Prva polovica leta se skorajda končuje. Na žalost pa se je na velikonočni ponedeljek, 21. aprila, v 89. letu starosti končalo tostransko življenje papeža Frančiška. Množice so romale v Rim, da bi se poslovile od njega, ki je ves čas svojega papeževanja zagovarjal dobroto, milost in sočutje. Na dan pogreba, 26. aprila, se je pred baziliko Marije Snežne od njega še zadnjič simbolno poslovila skupina revnih in ljudi z obrobja družbe. Za te se je Frančišek še posebej zavzemal, kar je potrdil že z izbiro svojega imena. Navdih zanj je takrat še Jorgeju Mariu Bergogliu dal kardinal Claudio Hummes. »Ko so glasovi dosegli dvotretjinsko večino, je sledil običajen aplavz, saj je bil izbran novi papež. In objel me je, me poljubil in rekel: ›Ne pozabi na revne!‹ Te besede so me zadele: revni, revni. In takoj sem pomislil na Frančiška Asiškega. Potem sem pomislil na vse vojne, medtem ko so še šteli glasove. Frančišek je tudi mož miru. Tako mi je ime prišlo v srce: Frančišek Asiški. … Kako zelo si želim Cerkev, ki je revna in za revne!« je povedal.

In ni ostalo samo pri besedah, ampak so verniki pri njem začutili iskreno skrb in tudi pogum za spremembe znotraj rimskokatoliške cerkve. »Kdo sem jaz, da sodim?« je bil leta 2013 odgovor Frančiška na vprašanje o domnevno homoseksualnem duhovniku in je zaznamoval bolj vključujoč ton papeževanja do LGBTQ+ katoličanov. Deset let pozneje je potrdil, da biti homoseksualec ni zločin. S tovrstnimi izjavami pa tudi ravnanjem je rušil tabuje in bil odklonski do protokolov in običajev. Čeprav si je zaradi tega celo v svoji sredi nakopal marsikatero nezadovoljstvo, pa se je nasprotno priljubil širšim množicam – mladim, ljudem različnih nazorov, kultur, celo ver, ljudem iz družbenega dna. In vsi ti so ga v množičnem številu, užaloščeni, a hkrati veseli, da je ljudem približal cerkev in cerkev ljudem, pospremili na zadnjo pot. Papež usmiljenja, kot so ga poimenovali nekateri mediji, je namreč v načrtu svojega pontifikata jasno zapisal: »Raje imam Cerkev, ki je potolčena, ranjena in umazana, ker se je odpravila ven na ceste, kot pa Cerkev, ki je zbolela zaradi zaprtosti in udobja, ker se je oklepala lastne varnosti.« Ne glede na svoje nazorsko, versko in drugo prepričanje lahko v besedah papeža Frančiška vsak najde sporočilo zase.

Veliko iskrivih misli je tudi v majski številki Slivniških pogledov. O številnih veseljih, zgodovini, družini, glasbi, gasilstvu smo se pogovarjali z Janezom Kovačičem, ki pravi, da ne oblikuje le družba posameznika, ampak tudi posameznik družbo. Sabina Popek Simšič v članku o vrtnarstvu ugotavlja, da čeprav domača pridelava zahteva svoj delež truda in naložb, koristi močno presegajo stroške. Vesna Telič Kovač pa v pogovoru z režiserjem Miho Čelarjem odstira, da so »naši spomini na vojno že skoraj zbledeli, kot družba pa postajamo vedno bolj razdeljeni in disfunkcionalni. Značilnost vojne travme je, da ne izzveni, ampak se preseli v nezavedno, od koder se potem prenaša na vsako naslednjo generacijo.« Veliko gradiva za razmišljanje … Naj bodo topli majski dnevi torej rezervirani za delo na vrtu, športne dejavnosti, druženja, topli majski večeri pa za branja in večerna premišljevanja. Tudi o prebranem v Slivniških pogledih.

Maruša Opeka

Avtorica: **Maruša Mele Pavlin** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Janez Kovačič

Janez Kovačič uživa v vsem, kar počne. Tehnologu delo vsak dan postavi dovolj zanimivih izzivov, da gre z veseljem v službo, študij ekonomije pa ga je opremil z znanjem, ki ga potrebuje tudi kot predsednik Gasilske zveze Cerknica. Zaigra na vsako glasbilo, ki mu pride pod roke, poje še raje. V šport ga je vpela družina, veliko časa posveti tudi zgodovini, pa naj bo svetovna ali zgodovina domačega Martinjaka.

Z ženo in hčerkami živi na domačiji.

Kdo vas je navdušil za zgodovino?

Vedno sem rad bral, tudi očija zgodovina zelo zanima, zato sem se z njo srečeval od malega. O zgodovini vasi mi je pripovedovala stara mama, tudi sosedov stric, Šentkov Ludvik, je k temu veliko pridodal. Moj stari ata, Turkov, je pri nas vedno kuhal šnopc, Ludvik pa je rad prišel zraven in pripovedoval, kako je bilo v internaciji. Nisem se premaknil! Nato sem začel sam iskati nove podatke in jih veliko našel kar doma. Izgleda, da je moral biti eden izmed prednikov vaški pisar. Imam zanimive zapiske o tem, kako se je gradilo sip (nasip, op. p.) na jezeru. Za vsako hišo piše, koliko ur je kdo naredil in koliko je moral plačati, če jih ni. Piše o tem, kako so se Martinjci in Jezerci prepirali zaradi pristanišča. Zanimivo je, da je vas do leta 1860 zapisana samo kot Martinsbach, potem je Martinsbach in Martinj Potok, ime Martinjak se pojavi šele okoli leta 1900. Ja, res, zgodovina me zanima, svetovna, vojaška, slovenska in tako sem prišel do lokalne.

Vas je kaj iz vaške zgodovine presenetilo?

Spraševal sem se, zakaj je Prostovoljno gasilsko društvo Martinjak ustanovljeno deset let za okoliškimi, naslednje leto bo imelo 90 let. Dolgo je za ustanovno leto veljalo 1946. Spomnil pa sem se pripovedovanja stare mame, da je bil njen brat gasilski poveljnik. To mi ni šlo skupaj s tem, da je bil kot partizan ubit med napadom na Kočevje. Še malo sem spraševal in izvedel, da je bilo društvo ustanovljeno leta 1936. Predsednik je bil Premrov, Cesarjev, naš je bil poveljnik. Še to sem izbrskal, da so imeli martinjski gasilci piknik, tisti čas je pa predsedniku Cesarju zgorela štala. Težava je bila v tem, da je v Martinjaku leta 1954 pogorela tovarna in z njo arhiv društva. Pisal sem Arhivu Republike Slovenije in dobil odgovor, da imajo dokumente o ustanovitvi društva. Tam sem se zakopal v škatlo z dokumenti in res našel dovoljenje za ustanovitev, ki je prišlo iz Beograda, in potrdilo logaškega okraja o registraciji društva. Kopije sem poslal Gasilski zvezi Slovenije in zdaj imamo registriran pravi datum ustanovitve društva. No, pobude za njegovo ustanovitev so prišle že pred letom 1936, sploh Premrov je bil zaradi žage in delavnice zagret zanj, a denarja ni bilo. V papirjih, ki jih imam, se od leta 1902 naprej pojavljajo dolgovi, krediti, poplačila, pa pri bankah, patrih ... Tistega leta je Martinjak pogorel. Ljudem je zgorelo vse: hiše z vsem, štale, kozolci. Cela vas se je zapufala do grla. Šele ko se je postavila na noge, so lahko ustanovili društvo in zanj kupili opremo. Med vojno in po njej je nekaj ljudi šlo na tej ali oni strani, tovarno so nacionalizirali, lastnik je odšel v Avstrijo. Društvo je nekaj časa delalo kot industrijsko. Milan Mele, Ivan Debevec, Darko Žnidaršič, Jože in Tone Abrahamsberg pa so ga kasneje približali vasi, saj so bili domačini. V društvo sem prišel, ko sem imel šest let. Bilo nas je veliko in luštno je bilo. Potem je Brest propadel in skoraj vsi fantje iz moje generacije so zapustili vas. Pri gasilcih sem ostal sam s starejšo generacijo. Ko sem postal nižji častnik, so se odločili, da bom poveljnik. Malo mi je bilo nerodno, a sem pristal in se vprašal: »Ja kje je pa ekipa?« Imel sem srečo, da je prihajala mlajša, močna generacija. Male penzle sem vozil po tekmovanjih, vsi so ostali doma in vsi pri gasilcih. 25 let sem bil poveljnik društva.

> »Če sam sebe ne poznaš, ne spoštuješ in nimaš rad, tudi drugega ne boš imel.«

Sreča ni bila le močna generacija, ampak tudi podpora žene Mojce.

Res nimajo vsi te sreče, da bi se oba partnerja zanimala za isto stvar! Mojca

je prevzela otroke, ker sem imel kmalu veliko dela z operativo. S puncami je naredila pravi bum, dvakrat zapovrstjo so bile zlate na državnem tekmovanju.

V bistvu se ne pogovarjava samo o gasilcih.

Res ne. Drugega v vasi ni in vse, kar se dogaja, se prek gasilskega društva. Saj so bila vprašanja, ali v občini res rabimo toliko gasilskih društev. Prepričan sem, da ne bi gasilci iz Martinjaka, Žerovnice hodili, recimo, v Grahovo. Ne, ko izbrišeš društvo, izbrišeš tudi ljudi. Pri žledu, poplavah se je pokazalo, kako rabimo vsa društva. Kot sem že rekel, gasilska društva v vaseh so center, okoli katerega se vse dogaja. Tako je tudi v Martinjaku, ki ne izumira. Čedalje več otrok je in žalosti me, da smo obljube o otroškem igrišču dobili že, ko je bila moja najstarejša hči, danes študentka, majhna. Zdaj imamo obljubljen nov gasilski dom z igriščem ob njem. Projektna dokumentacija je v izdelavi, a se bojim, da bo brez igrišča odrasla še ena generacija! Nas je bilo povsod polno, od jezera do Slivnice, današnje generacije pa so drugačne, imajo veliko obveznosti in malo časa, zato rabijo igrišče. Nekaj so mladi postorili že sami – v nekdanjih klubskih prostorih so si uredili fitnes.

Društva in z njimi družba so pomembni pri oblikovanju mladega človeka. Veliko dajete družbi. Kje, razen doma in pri gasilcih, ste se še oblikovali?

Seveda človeka oblikuje družina, izjemen vpliv na mladega človeka pa ima tudi krog prijateljev. Ko si enkrat toliko star, da postaneš v odnosu do staršev upornik, te izjemno oblikuje skupina. Mene je gotovo v mladosti oblikovala tudi družba, skupina vrstnikov. Prijateljstva, povezanosti, tega, da znaš čutiti človeka, se ne naučiš v šoli. Vedno bom hvaležen za tisto ekipo. Živahen otrok sem bil in prav na prehodu v srednjo šolo smo se zbrali, kar me je potegnilo na pravo pot. Zato pravim, da niso pomembni le starši, ampak družba. Je pa tako: ne oblikuje le družba tebe, tudi ti družbo.

In sva odšla stran od fantička, ki je znal s harmoniko na vogalu hiše tudi koga spraviti ob živce.

Malo harmoniko Hohner so mi prinesli sorodniki iz Nemčije. Dobro sem se razumel s starejšimi gospemi. Zjutraj sem sedel na vogalu pred hišo in se pogovarjal z njimi, ko so hodile oddajat mleko in v trgovino, zraven pa igral na harmoniko. Sosedovega psa pa ni navduševala in je začel zavijati takoj, ko me je zaslišal. Lastnica me je prosila, če bi šel igrat kam drugam, seveda sem ji prikimal, takoj, ko je izginila, pa spet začel igrati, pes tuliti in vse se je ponovilo. Navihan otrok sem bil, ja.

» Ko si enkrat cepljen z gasilstvom, to ni hobi, je način življenja.«

Če bi povojne generacije iz vasi imele možnosti za glasbeno izobraževanje, bi za vašo družino rekli, da je glasbena. Vsi ste nadarjeni.

Ne da bi se hvalil, ampak ja, to imaš v krvi. Saj je še nas iz osnovne šole v Grahovem v glasbeno šolo hodilo le pet ali šest, danes je pa to kar samoumevno. Glasba je moja druga ljubezen. Začel sem s harmoniko v nižji glasbeni in pri 20 letih nadaljeval v Moškem pevskem zboru Fran Gerbič v Cerknici, nato so me povabili k Taboru. Tam smo se mlajši člani zelo ujeli. Nekaj časa smo malo bandali, potem pa rekli, da dajmo raje peti. PAJD smo se imenovali, po kraticah naših imen. Srečali smo se z Jožetom Oblakom in ga prosili, da bi delal z nami. Dobili smo še tri člane in postali Oktet Kres. Veliko smo nastopali, hodili na pevske revije, gostovali v Kanadi in Ameriki. Lepi spomini. Nekdanji cerkniški kaplan Drago Gačnik je šel za župnika v Hamilton, v Kanado. Ko je na dopustu obiskal Cerknico, je predlagal, da bi šli na zbor, ki ga imajo Slovenci v Kanadi vsako jesen. Šli smo leta 2009. Z aviona smo pristali direkt na slovenski ohceti. Ko so prišli svatje iz cerkve, smo zapeli in vsi so začeli jokati. Nujno smo morali z njimi na zabavo. Kar gledali smo! Slovenci so kupili ogromno posestvo in nanj postavili Vilo Bled, velika je za dva, tri cerkniške kulturne domove. Svatom smo peli celo noč in naslednji dan lepo odpeli še koncert. V Združene države Amerike pa smo bili povabljeni na srečanje Slovencev v kraju Marquette, kjer je deloval škof Baraga. To je univerzitetno mesto. Ko so nas v kampusu slišali govoriti, je vse zanimalo, od kod smo. V karaoke baru sva z Juretom Casermanom odpela Are You Lonesome Tonight in odločili so se, da sva tuja hokejista. No, v Ameriki sem nato pel pred največjo publiko v življenju. Najeli so dvorano od nacionalne garde. Ko so nas napovedali, da smo prišli iz Slovenije, je, ko smo prišli na oder, nastala čista tišina. Nikoli nimam treme, takrat pa so se mi hlačnice tresle do konca prvega akorda.

Janez Kovačič je človek dialoga, kar mu pri gasilcih pride prav.

Katera pesem izseljence in njihove potomce še posebej gane?
Hišica. Pri zadnji kitici: »In tu je dobra mati kmečka me rodila / in nauke mi zlate v srce je vsadila. / V hišici tej tekel mi raj je mladih let, / zato mi je pa dražja kot celi, celi svet,« vsi jokajo.

Že nekaj časa nismo slišali Okteta Kres!
Od korone naprej je na pavzi, jaz pa sem, saj si ne bi nikoli mislil, v ansamblu. Svoje čase sem želel narediti rock bend, pa ni bilo prilike. Lovska družina Cerknica je ustanovila Ansambel Jelen. Jure Caserman me je vprašal, če bi prišel zraven. Zdaj, ko sta se poslovila Robert in Roman, bomo v štirih naprej.

Ansambel Jelen se od drugih razlikuje po pevski moči, večglasnem petju, ali ne?
Večinoma delamo na tem. Ko sem prišel zraven, sem rekel, da bi rad resno delal, tako je razmišljal tudi Matej Branisel. Začeli smo s Slakovimi štiriglasnimi pesmimi. Ko ga obvladaš, se lahko igraš in delaš kar koli. Igramo na veselicah, porokah, rojstnih dneh, sam imam še vedno najraje koncerte. Svojo instrumentalno pot sem začel s harmoniko, nadaljeval na klaviaturah, in ker ne igramo le narodnozabavnih pesmi, sem zdaj pristal na bobnih, dajejo nam večjo svobodo kot bobni na ritem mašini.

Prej sva se pogovarjala o zgodovini, zdaj se o glasbi. Ne morem se znebiti misli, da radi pojete tudi zato, ker tako ohranjate svoje slovenstvo?
Res je. Nimam se za nacionalista, a mislim, da če sam sebe ne poznaš, ne spoštuješ in nimaš rad, tudi drugega ne boš imel. Tudi zato me zanima slovenska zgodovina in tudi zato me malo moti šolski sistem. Mlajša hči trenutno ve vse o rimskih cesarjih, o Karantaniji pa malo. Prav je, da so šolarji splošno razgledani, a če je čas za vse, naj bo tudi za nas. Pri obeh starejših hčerkah sem videl, kako na gimnaziji za zgodovino Slovencev zmanjka časa, ker je to zadnja snov v šolskem letu. Žalosti me, da vesta vse o Hadrijanovem zidu, o osamosvojitvi Slovenije pa se učijo manj. In spoštovanje, o katerem sva govorila, gre s človeka na človeka, na skupino, na narod.

Dolgo delate z mladimi. Poznajo spoštovanje?
Seveda. Od 20. leta se ukvarjam z otroki, pa danes niso bistveno drugačni. Moraš pa jim postaviti jasne meje. Še nekaj je; če si na položaju v nekem društvu, ne smeš biti konflikten. Včasih se moraš zadržati in znati tudi malo balinati.

Ne samo v društvu. Leta 2023 ste prevzeli petletni mandat predsednika Gasilske zveze Cerknica. Kakšna je vaša vloga?
Po 25 letih poveljništva v društvu sem misli, da se bom malo gasilsko upokojil. V vseh teh letih pa sem se dobro spoznal z ljudmi iz zveze in drugih društev. Pobuda za kandidaturo je prišla od njih. Priznam, kar fajn se mi je zdelo. Rekel sem, da bom kandidiral, če si bom za pomoč lahko izbral koga, za katerega vem, da bova dobro delala skupaj. Organizacijskih reči je res veliko. Precej je tudi sestankov na ravni Gasilske zveze Slovenije in Notranjske gasilske regije, ne samo cerkniške zveze. V Gasilski zvezi Cerknica smo zdaj naredili več komisij, vsaka ureja svoje področje, tako delo lažje teče. Imamo, recimo, komisijo za tekmovanja, spet druga ekipa skrbi za izdajo zbornika in prireditev, ki bo maja ob 70-letnici zveze. Tudi razpolaganje s proračunom, denarjem, je velika odgovornost. Funkcije predsednika gasilske zveze ne moreš vzeti na lahko. Ampak smo zelo dobra ekipa.

Bili ste na vseh zahtevnejših intervencijah, od žleda do Krasa, poplav in industrijskega požara. Katero intervencijo bi pa označili za najbolj nenavadno?
Jo lahko za vizionarsko? Martinjci smo imeli gasilsko vajo, da je v Slivnici padel padalec. Srečo imamo, da je sovaščan in član društva Mitja Jerič vodnik reševalnega psa in veliko delamo z njim. Vaja je spomladi super uspela, poleti so šli, jaz pa na bolniški, res s smreke na Slivnici »snemat« padalca. Drugače pa, ja, intervencije so postale zahtevne, odgovornost je že na nižjih nivojih velika. Vodja enote je tudi kazensko odgovoren, če se komu kaj naredi. Imeti moraš tipizirano, pregledano opremo, opravljen zdravniški pregled, na intervenciji moraš paziti, da ne narediš škode. Ampak ko si enkrat cepljen z gasilstvom, to ni hobi, je način življenja.

Zanj dobite dovolj otrok?
Dlje kot gremo od Cerknice, lažje je. Če je Cerknica blizu, so otroci včasih zelo zasedeni. Kar naprej jih vozimo na dejavnosti. Menda vsi starši mislimo, da morajo biti naši otroci najboljši glasbeniki, športniki in še kaj.

Ko ste že omenili šport, imate res najraje košarko?
Od nekdaj. Potem je bilo pa treba srednjo, zdaj pa še najmlajšo hčerko voziti na treninge in tekme. To vzame kar veliko časa, a se je oblikovala odlična ekipa staršev in se imamo dobro. Saj res, zdaj se pa že sam sprašujem, kdaj imam čas za vse!? Vključen sem še v dve strelski društvi, streljam s pištolo in puško, veliki kaliber.

Ansamblu Jelen se je pridružil, ko je dobil zagotovilo, da bodo resno delali.

Avtorica: **Nina Starc** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Socialna aktivacija SA+ – novim izzivom naproti

V hitro spreminjajočem se svetu z visokimi družbenimi zahtevami je za vsakega posameznika pomembno, da je aktivno vključen v družbo in se udejstvuje na trgu dela. Za posameznike, ki se zaradi določenih življenjskih okoliščin znajdejo pred socialnoekonomskimi izzivi, je ključno, da se jim pri tem nudita ustrezna podpora in usmeritev.

Program Socialne aktivacije SA+ je namenjen prav njim, saj je usmerjen k spodbujanju socialne vključenosti posameznikov in izboljšanju njihovih zaposlitvenih možnosti. Program, sofinanciran v okviru projektov Socialne aktivacije SA+ Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, se izvaja po vsej Sloveniji. V notranjsko-primorski regiji je nosilec projekta Fractals, Zavod za družbene inovacije. Srečanja v okviru projekta potekajo v poslovnih prostorih PTC Primorka na Novem trgu 7 v Postojni.

Program

Program je odprt za polnoletne osebe, ki so upravičene do denarne socialne pomoči (DSP), so vpisane v evidenco brezposelnih oseb ali so začasno nezaposljive. Namenjen je tistim, ki potrebujejo dodatno podporo pri ponovnem vključevanju v družbo in iskanju zaposlitve.

Program je zasnovan tako, da udeležencem pomaga pri razvoju socialnih, funkcionalnih in delovnih kompetenc, krepi njihovo motivacijo ter spodbuja osebno rast. Ob tem izboljšuje zaposlitvene možnosti udeležencev in vzpostavlja povezave z delodajalci v lokalnem okolju.

Program traja osem mesecev in je razdeljen v tri ključne faze:

1. Pripravljalna faza (en mesec) je namenjena pripravam na izvajanje programa in predstavitvi programa potencialnim kandidatom.
2. Osrednja faza (šest mesecev) vključuje predavanja, delavnice in praktične dejavnosti v neposrednem sodelovanju z udeleženci.
3. Zaključna faza (en mesec) je čas spremljanja udeležencev po zaključku programa.

Neposredno izvajanje programa vključuje tri module, ki se postopoma nadgrajujejo.

Prvi modul (dva meseca, tri dni/teden po štiri ure): Srečanja so usmerjena v medsebojno spoznavanje, vzpostavljanje skupinske dinamike, samospoznavanje, usvajanje in krepitev komunikacijskih veščin, ozaveščanje o pomenu zdravega načina življenja, osebno rast ter načrtovanje individualno zastavljenih ciljev in korakov za njihovo uresničitev med programom.

Drugi modul (tri mesece, pet dni/teden po šest ur): Znotraj tega modula udeleženci razvijajo in krepijo svoje socialne, funkcionalne in delovne kompetence. Večji del časa je namenjen raziskovanju trga dela in pridobivanju veščin, ki so ključne za uspešno iskanje zaposlitve, samozaposlitve ali druge oblike vključevanja v trg dela. Udeleženci se usposabljajo v računalniških in ročnih spretnostih, spoznavajo proces načrtovanja produkta ter krepijo veščine, pridobljene

v prvem modulu. Poleg tega imajo možnost neposrednega spremljanja različnih delovnih mest pri delodajalcih, kar jim omogoča, da pridobijo konkreten vpogled v zahteve posameznih delovnih mest ter realne izkušnje.

Tretji modul (en mesec, dva dni/teden po štiri ure): Namenjen je evalvaciji doseženih ciljev in načrtovanju izhodov iz programa.

Kdaj in kako se lahko pridružite?

Prva skupina je program uspešno zaključila marca 2025. Aprila 2025 bodo v sodelovanju s centri za socialno delo iz Cerknice, Ilirske Bistrice in Postojne ter z Zavodom za zaposlovanje organizirane informativne predstavitve za vse zainteresirane. Druga skupina bo program začela maja 2025, tretja pa decembra 2025.

Mnenja udeležencev prve skupine

Ker menimo, da o programu največ povedo mnenja udeležencev, smo se odločili, da nekatera izmed njih podelimo z vami:

»Na programu sem se počutil motiviran. Spodbujali so medsebojno zaupanje, izkazovanje pomoči eden drugemu in usmerjenost k dopolnjevanju svojega cilja.« *Boštjan*

»Spodbujali smo se med seboj. Ko sem videla, da zmorejo drugi, sem se tudi sama potrudila. Pridobila sem samozavest, izkušnje pri delu z osebami s posebnimi potrebami in postala bolj potrpežljiva.« *Petra*

»V programu sem pridobila nove veščine, med drugim pisanje življenjepisa in spremnega pisma. Najkoristnejši del programa so se mi zdeli tematika o razumevanju plačilne liste, varstva pri delu, vizualizacija in osebna asistenca. Program bi priporočila drugim, ker je res dober.« *Anja*

Projektne dejavnosti sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz sredstev Socialnega sklada plus (ESS+).

Strani ureja: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

15. redna seja

V četrtek, 10. aprila, je potekala 15. redna seja Občine Cerknica, na kateri so svetnice in svetniki obravnavali trinajst točk dnevnega reda. Posnetek seje je na voljo tudi na občinski spletni strani www.cerknica.si. Glavni poudarki aprilske seje so, da je bil tudi v drugi obravnavi potrjen Odlok o načinu, predmetu in pogojih za opravljanje obvezne občinske gospodarske 24-urne dežurne pogrebne službe v občini Cerknica, da je občinski svet potrdil **Mojco Intihar** za novo pooblaščenko Občine Cerknica v Skupščini Javnega podjetja Komunala Cerknica, svetniki so sprejeli sklepe o potrditvi elaboratov o oblikovanju cen za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, o oblikovanju cen za oskrbo s pitno vodo in o oblikovanju cen za ravnanje s komunalnimi odpadki. Po sprejemu novih cen bo skupni znesek na položnicah za povprečno gospodinjstvo, priključeno na kanalizacijsko omrežje, namesto 81,17 evra znašal 71,96 evra, za gospodinjstva z greznicami pa namesto 68,70 evra 61,69 evra. ■

Zdaj zaori pesem o svobodi

V soboto, 26. aprila, je bila v Športni dvorani Cerknica tradicionalna prireditev ob dnevu boja proti okupatorju in prazniku dela Zdaj zaori pesem o svobodi. Na prireditvi, ki sta jo povezovala **Marijana Brecelj** in **Miha Razdrih**, je bil slavnostni govornik slovensko-italijanski pisatelj, novinar in alpinist, nagrajenec Prešernovega sklada, Tržačan **Dušan Jelinčič**. Na prireditvi so nastopili učenci iz Osnovne šole Notranjski odred Cerknica, Otroški pevski zbor Martin Krpan Cerknica, Komorni zbor Fran Gerbič, Moški pevski zbor Tabor, Mešani pevski zbor Bloke, Mešani pevski zbor Kulturno društvo Rak Rakek, Ženska vokalna skupina Cluster, Vokalna skupina Sibia, Ženski pevski zbor Lipa, Godba Cerknica, Zasedba Matilda ter posebna gosta Nikolovski in Partizanski pevski zbor. Prireditev je podprla Občina Cerknica, pripravil pa jo je Organizacijski odbor 1. maj. ■

V sodelovanju s podjetjem PCBontime nov AED

Po tem, ko je občina v sodelovanju z Društvom AED in trgovino Megadom pred tedni namestila nov avtomatski eksterni (zunanji) defibrilator (AED) v novi industrijski coni v Podskrajniku, smo 14. aprila v sodelovanju s podjetjem PCBontime v občini Cerknica dobili še en nov aparat, ki je 35. po vrsti. Nameščen je na stavbi podjetja, na naslovu Podskrajnik 25, in je ves čas javno dostopen. Do 22.00 vsak delavnik je do njega možno dostopati tudi z avtomobilom po dovozu v podjetje, izven delovnega časa pa peš, skozi dostop za pešce. Podjetje je obiskala delegacija občinske uprave z županom **Markom Ruparjem** na čelu. V podjetju so v sodelovanju z Društvom AED pripravili kratko predstavitev uporabe defibrilatorja, direktor in lastnik podjetja **Marjan Zidar** pa je gostom razkazal proizvodnjo. Ob tej priložnosti so temeljne postopke oživljanja in uporabo AED spoznali tudi zaposleni v podjetju. Kot je povedal Zidar, se kot družbeno odgovorno podjetje zavedajo, da so tovrstne pridobitve pomembne ne samo za podjetje, ampak za širšo skupnost. ■

S pomočjo donatorja nove pridobitve cerkniškega vrtca

Vrtec Martin Krpan Cerknica je bogatejši za novo senzorno sobo in številno igralno opremo, katerih ureditev in nakup je omogočil donator, ki želi ostati anonimen. Blazine, pripomočki, kolesa, poganjalčki in igrala bodo vrtčevskim otrokom omogočili kakovostnejše preživljanje časa v vrtcu, senzorna soba pa bo namenjena zlasti obravnavi otrok s posebnimi potrebami. Kot je na predstavitvi povedala ravnateljica vrtca **Jasna Maček**, so po nekaj letih v vrtčevskem letu 2024/2025 znova odprli tovrstni oddelek, rezultati dobrega dela strokovnih sodelavk pa se že poznajo po napredku otrok. Kot je prepričana ravnateljica, pa ustrezna obravnava v senzorni sobi odpira nove možnosti njihovega razvoja. Priložnostna prireditev ob vseh novih pridobitvah je potekala 3. aprila. Udeležil se je je tudi župan **Marko Rupar**, ki se je predstavnici donatorja **Branki Hobič** zahvalil za velikodušno donacijo v znesku 32.000 evrov. Pohvalil je vodstvo vrtca, vzgojiteljice, pomočnice vzgojiteljic, ki zgledno skrbijo za otroke. Kako ustvarjalni so vsi skupaj, so dokazali tudi s plesnim in pevskim programom. Dobro prakso cerkniškega vrtca so si ogledali tudi ravnatelji in predstavniki drugih vrtcev. ■

Skupščina GZ Cerknica

V soboto, 29. marca 2025, je v prostorih Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Rakek potekala redna letna skupščina Gasilske zveze (GZ) Cerknica. Na skupščini so bila predstavljena letna poročila predsednika, poveljnika ter predsednikov komisij za preteklo leto. Ob tem so bili izpostavljeni dosežki in uspehi, ki so pomembno prispevali k razvoju in uspešnemu delovanju gasilske zveze. Imenovana sta bila dva podpoveljnika – **Matevž Luštrik** in **Martin Mišič** –, v ospredju skupščine pa so bili tudi načrti in cilji za prihodnost. Srečanje je tako služilo kot temelj za nadaljnje izboljšanje delovanja, izobraževanja in usklajevanja dejavnosti znotraj gasilske zveze, ob tem pa je bila poudarjena tudi pomembnost sodelovanja in enotnosti med vsemi društvi.

Skupščine so se udeležili predstavniki GZ Loška dolina, GZ Logatec, GZ Vrhnika, GZ Postojna, GZ Ribnica, VGZ Čabar. Poleg njih sta bila prisotna tudi predsednik regijskega sveta – Notranjska regija **Franjo Bukovec** ter predsednica regijske komisije za veterane **Marinka Cempre Turk**. Vse navzoče je pozdravil tudi podžupan občine Cerknica **Marko Kranjc**, ki je izpostavil odlično sodelovanje med občino in GZ Cerknica. ■

Milivoju Matkoviću nagrada za življenjsko delo

Nagrade in priznanja Frana Gerbiča je Zveza slovenskih glasbenih šol že dvaindvajsetič podelila najzaslužnejšim glasbenim pedagogom. Letos je komisija podelila dve nagradi in štiri priznanja: prejemnika nagrade Frana Gerbiča za življenjsko delo ter izjemne dosežke na pedagoškem in organizacijskem področju pri uveljavljanju glasbene vzgoje in izobraževanja sta **Milivoj Matković** ter **Janez Miklavžina**; prejemniki priznanj Frana Gerbiča za izjemne dosežke na področju glasbene vzgoje in izobraževanja ter glasbenega poustvarjanja so **Valentina Češnjevar**, **Kristian Kolman**, **Robert Pirc** in **Marko Razboršek**. Letošnja podelitev je potekala 2. aprila 2025 v Kulturnem domu v Cerknici. S svojim obiskom in slavnostnim nagovorom je dogodek počastila direktorica Zavoda Republike Slovenije za šolstvo **Jasna Rojc**. Nagrajence in zbrane na slavnostni prireditvi so nagovorili tudi predsednica Zveze slovenskih glasbenih šol **Tonja Lapanja Brenčič**, župan občine Cerknica **Marko Rupar** in predsednica Komisije za podeljevanje nagrad in priznanj Frana Gerbiča **Dominika Naveršnik**. Prireditev je povezovala **Petra Grom**. ■

Avtorica: **Eva Kobe** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Navdihujoče prenove notranjskih domov

Vsaka stara hiša nosi svojo zgodbo – o ljudeh, ki so v njej živeli, o času, ki jo je zaznamoval, in o spominih, ki ostajajo. A le malokdo ima dovolj poguma, da tem zgodbam znova vdahne življenje. V časih, ko raje in lažje rušimo, da bi gradili na novo, je vse več vredno tisto, kar znamo ohraniti.

Ena od tistih, ki je vse to zmogla, in to z odliko, je **Silva Šivec**, ki je z neverjetno predanostjo prenovila Hišo na Purgi pri Svetem Vidu. Hiša, ki je dolga leta samevala, danes znova diha z vasjo. Ni pa edina – še nekaj starih prenovljenih hiš v občini Cerknica priča o tem, kako pomembno je, da znamo dediščino prepoznati in jo z roko v roki s stroko prenesti v sodobni čas.

Hiša na Purgi pri Svetem Vidu

Obnova kot poklon zgodovini in prostoru

Silva Šivec je oživila staro hišo, za katero so, ko jo je kupila, gradbinci menili, da jo je najbolje porušiti. Stoji na markantnem mestu ob stari lipi in cerkvi, po domače »na purgi«. Tu je stoletja odmeval živahen utrip – nekoč je bila gostilna, trgovina, mesnica, tudi pošta. Ko jo je leta 2009 kot razpadajočo stavbo kupila Silva Šivec, ni vedela, da je spomeniško zaščitena. Ko so jo pred začetkom prenove pregledali strokovnjaki iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine (ZVKD), so sklenili, da bi jo veljalo zaradi ohranjene stavbne dediščine dodatno zaščiti, in tako jo je Občina Cerknica razglasila za spomenik lokalnega pomena. Dogodek, ki marsikoga prežame z grozo: obnova stare dotrajane hiše in to z rigidnimi pogoji ZVKDS za vratom, le kaj je lahko hujšega?! Silve Šivec in njene hčerke **Katje**, ki je bila takrat še študentka arhitekture, to ni prestrašilo. V tesnem sodelovanju z ZVKDS je sledila konzervatorskim smernicam, uporabila izvorne materiale in ohranila vse ključne arhitekturne elemente: okenske odprtine, stavbno pohištvo v notranjosti, gank na začelju, obliko strešne frčade in tlorisni razpored notranjosti. »Z ZVKDS se nismo vedno strinjali v vseh idejah in predlogih,« prizna lastnica hiše, »smo pa vedno prišli do uporabne in ustrezne rešitve.« Dodaja, da je bila hiša zanjo prava šola življenja – ne le zaradi fizičnega dela, temveč tudi zaradi spoznavanja dediščine, mojstrov in človeške srčnosti.

> » Obnova podeželskih hiš ni zgolj gradbeni projekt, temveč zgodba o spoštovanju preteklosti in odgovornosti do prihodnosti.«

Hiša je prejela priznanje Šole prenove, ki ga podeljuje posebna komisija v okviru projekta Fakultete za arhitekturo, ZVKDS, Srednje gradbene, geodetske in okoljevarstvene šole Ljubljana ter Združenja zgodovinskih mest Slovenije. Območna enota ZVKD Ljubljana je lastnico za priznanje predlagala zaradi izjemne kakovosti prenove in spoštovanja stavbne dediščine. To je izjemno zahteven in odgovoren proces, povedo na zavodu. »Uporabiti je treba identične materiale, kot so bili uporabljeni pri prvi gradnji, to so na primer parapropustni ometi iz apna in leseno pohištvo,« poudari konzervatorska svetnica na ZVKD **Damjana Pediček Terseglav**. Pristojni konzervatorji med obnovo opravljajo nadzor in pazijo, da prenova res sledi podanim usmeritvam. »Žal v Sloveniji še vedno primanjkuje usposobljenih izvajalcev, kar vodi v nepravilne posege, ki jih je treba pogosto popravljati,« poudari konzervatorka. »Včasih, ko pride do neupoštevanja spomeniškovarnostnih smernic, pride tudi do hude krvi. Nepravilna opravila in posege je namreč treba izvesti ponovno. Pogosto se dogovorimo za kompromise, včasih pa kakšna reč roma tudi na Inšpektorat za kulturno dediščino pri Ministrstvu za kulturo,« nadalje pojasni.

Pri hiši pri Svetem Vidu je bilo, kot pove Silva Šivec, ostrešje odlično ohranjeno, razen letev in enega glavnega »trama«, kar je bilo treba zamenjati, ter dveh »špirovcev«. Les je bil očitno pravi čas sekan, dimljenje mesa na podstrehi pa ga je izoliralo za »vedno«. Nestrinjanja z ZVKD so bila glede kritine ter barve oken in vrat. »Vztrajala sem pri jelovini, saj je to avtohtoni les; naravno sivenje smo zamenjali s premazi v barvi starega lesa. Gank je replika prejšnjega; izrezljane ostanke starega ganka smo shranili,« pripoveduje. Ohranili so del okraska na strehi, po katerem sta mizarska mojstra

Janez in **Jani Dovjak** izdelala zdaj vidno obrobo, prav tako repliko oken in vrat na vsej hiši. Treba je bilo obnoviti dimnike. Za ostrešje je poskrbel krovec **Boštjan Štrukelj**. Za apneni omet je poskrbel mojster, ki ga je priporočil ZVKD. Hišo je bilo treba odkopati do podkleti, učvrstiti temelje z dodatnim zidom in urediti odvodnjavanje. Na dobri tretjini pa je bilo treba hišo odkopati po metrih in jo podzidati, ker je bila nepodkletena in zidana na »koprive«. Hišo ima Silva Šivec zdaj za svoj dom in občasno za obiskovalce.

Lepota, ki bogati: še trije primeri iz občine Cerknica

Prav za obiskovalce pa je bila obnovljena Notranjska hiša v Selščku. Močno dotrajane hiše, v kateri je bila rojena njena stara mama Ana, se je s polno malho spominov lotila **Nataša Mele**. »V njej smo živeli s starimi starši v razširjeni družini in stara mama Ana je rada pripovedovala o starih časih, tudi o zgodovini naše družine in času izgradnje hiše, ter opisovala, kako je bila nekoč lepa. Ko smo v njej živeli mi, jo je namreč že zelo načel zob časa.« Ker je vedela, da bo hiša propadla, če se ne obnovi, se je Nataša Mele odločila za prenovo. »Ukvarjanje z neko hišo z ›dušo‹ je izkopalo neverjetno bogato vsebino in potem se je tudi moj oče vsega spomnil, še bolje kot jaz. To je bil glavni razlog za obnovo – ne katere koli hiše, ampak naše, kjer so živeli moji predniki,« poudari. Hiši je želela vrniti dušo, a ne na račun funkcionalnosti. Sodelovala je tudi z ZVKD, a le pri obnovi notranjosti. Zunanjo obnovo je namreč že pred tem izpeljala sama: menjavo kritine, menjavo sodobnih tridelnih oken z okni v prvotnem slogu ter novo fasado s tehniko »špricanega« ometa. Ker pa se ji je zdelo, da je hiša dragocena, se je povezala z ZVKD. Konzervatorji, ki so si hišo ogledali, so bili nad že opravljenim delom navdušeni, hiša pa je bila kmalu zatem vpisana v register kulturnih spomenikov lokalnega pomena.

Pri postopku ocenjevanja, ali gre za kulturni spomenik, se upošteva sedem meril, pojasni konzervatorka Damjana Pediček Terseglav, in sicer: merilo avtentičnosti in ohranjenosti, avtorsko merilo, razvojno merilo, tipološko, zgodovinsko pričevalno, kulturno-civilizacijsko in prostorsko merilo. Če se ugotovi visok delež pri teh merilih, se objekt razglasi za kulturni spomenik, če je ta delež manjši, ostane to kulturna dediščina, vpisana v register nepremične dediščine. »Če objekt ni kulturni spomenik, o čemer je lastnik obveščen in se s tem strinja, je vedno pred kakršnimi koli posegi treba preveriti, ali ni morda vpisan v register nepremične kulturne dediščine. Če je, je treba stopiti v stik z Zavodom za varstvo kulturne dediščine, za področje občine Cerknica je to območna enota Ljubljana, kjer lastniki pridobijo vse nadaljnje informacije. Treba je pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje, tudi kadar gre za vzdrževalna dela,« pojasnjuje konzervatorka.

»Z ZVKD smo sprva sodelovali odlično,« pripoveduje Nataša Mele, »hišo sem želela obnoviti na način, ki jo bo v videzu čim bolj ohranil iz časa njene izgradnje leta 1884, in v tem smo se popolnoma ujemali.« Pozneje so morali iskati kompromisne rešitve. »Seveda je bilo treba na neinvaziven način vgraditi kopalnice, zagotoviti varno električno napeljavo in vodovod in poleg štedilnika na drva poskrbeti za dodatno ogrevanje. Te sodobne elemente smo čim bolj skrili, na primer mini radiatorje pod klop, naredili smo manjše kopalnice, ki so sicer moderne, a se vklapljajo v ambient. Le tako v sodobnem času kulturni spomenik lahko živi, seveda če ni zgolj muzej za oglede,« poudari lastnica. Zavod ji je dal priporočila glede opečnih tlakovcev za tla po hodniku, stene so »valjčkali« na star način, v večini prostorov ni bilo več lesenih podov, zato so jih v pritličju nadomestili s kmečkim »gotovim« parketom, v mansardi pa s klasičnim lesenim podom, ohranili so vsa stara vrata in deloma ohranili stare oljne barve iz poznejšega obdobja po drugi svetovni vojni, pa tudi del prvotne barve sten, ki je bila narejena še s tehniko šablon. Upoštevali so tudi priporočilo glede električnih vtičnic in stikal, da so vsa črna, okrogla in delujejo starinsko. Najbolj v obnovi notranjosti izstopata obnovljen star štedilnik in ohranjena krušna peč.

> »Zaradi vseh kriterijev obnove, ki mora potekati ročno, ›po starem‹, brez cenovno ugodnih materialov, gredo stroški obnove starih hiš v nebo.«

Visoki stroški, ki se obrestujejo

Zaradi vseh kriterijev obnove, ki mora potekati ročno, »po starem«, brez poceni materialov, gredo stroški obnove starih hiš v nebo. »Stroški obnove so primerljivi z izgradnjo nove hiše,« priznava Nataša Mele, »je pa res, da smo ogromno delali v domači režiji, veliko del je opravil moj oče sam ali s pomočjo prijateljev.« Tudi Silva Šivec pove, da bi z vložkom

Češnovcova domačija na Goričicah

za obnovo hiše pri Svetem Vidu verjetno lahko uredili dve hiši. »A ne bi bili Hiša na Purgi, ki je ena in edina,« poudarja lastnica, ki je obnovo večinoma izpeljala sama s pomočjo hčerke in dveh sinov. Šivčeva je za obnovo zunanjosti hiše kandidirala tudi na javnem razpisu in dobila delno sofinancirano obnovo. Tudi za obnovo notranjosti je dobila ugodno rešeno vlogo, a jo je zavrnila, saj je ugotovila, da je bolj smiselno, da se prenove lotijo sami. Nataša Mele javnih sredstev ni prejela, saj je z družino levji delež obnove opravila že pred razpisi. Potem so, kot pravi, nadaljevali sproti, toliko, kot so lahko.

Prijetno počitniško zatočišče je postala Češnovcova domačija na Goričicah. Hiša je zaščitena kot kulturni spomenik lokalnega pomena in je ena redkih popolnoma ohranjenih kmečkih hiš s konca 18. stoletja z značilno arhitekturo in slamnato streho. Njena lastnica **Breda Kus** se je odločila, da je ne bo obnavljala, temveč jo bo skrbno vzdrževala na način, da bo ohranila njeno izvirnost. »Glavni razlog za našo odločitev je bil, da tako ohranjenih hiš ni več, in se nam je zdelo prav, da ostane takšna, kot je,« pove. V kleti so uredili kopalnico, vsi ostali prostori so ostali nedotaknjeni. Tudi izvirna arhitektura je popolnoma ohranjena. V sodelovanju z ZVKD so našli skupno vizijo: pustiti hišo takšno, kot je – s svojo zgodbo, patino in dušo. Eden od izzivov je bilo dobiti ustrezno slamo za strešno kritino (požeti jo je treba ročno) in krovca zanjo, jim je pa za stroške obnove strehe uspelo pridobiti evropska sredstva.

> »Pri postopku ocenjevanja, ali gre za kulturni spomenik, se upošteva sedem meril.«

Še en primer, kako lahko z občutkom in spoštovanjem do preteklosti ohranimo dušo podeželske arhitekture, je Špančkova hiša na Uncu, ki na tabli na fasadi nosi ime Pr' Špančku. »Nekoč je tu živel župan, zato so ji domačini rekli ›pri župančku‹, kar se je sčasoma spremenilo v ›pri Špančku‹,« nam pojasni lastnik **Stojan Turk,** ki je v tej hiši odraščal. Zgodba Špančkove hiše na Uncu se je začela leta 1912 – z ognjem. Požar stare domačije je družino prisilil v gradnjo nove, sodobnejše hiše, prve na Uncu, ki je bila zgrajena na betonski plošči. Med svojo obnovo se je Stojan Turk odločil ohraniti značaj in podobo hiše, kakršna je zaznamovala njegovo otroštvo. Sam in s pomočjo lokalnih obrtnikov je obnovil pročelje, streho, stare pode in vrata – med njimi tudi skoraj meter široka vhodna vrata, ki so še vedno originalna. Tri nova vrata so izdelali po vzoru starih. Fasado so očistili in prebarvali v prvotno barvo hiše, ki jo je Turk odkril na starih fotografijah. Njegov oče je hišo pred tem namreč prebarval v zeleno. Iz njene notranjosti sta bila zaradi dotrajanosti odstranjena zidani kuhinjski štedilnik in krušna peč, danes pa se ogrevajo s sodobnim štedilnikom na drva. Hiša ostaja neizolirana. »Kmalu bo spet čas za prenovo,« pove Turk. »Tokrat se bom pri ZVKD pozanimal, ali za to lahko dobim sredstva. Tudi na občini bom iskal podporo.«

Pomen lokalne podpore

Tramovni strop v Češnovcovi domačiji na Goričicah nosi letnico 1791. »To je ena redkih arhitekturno popolnoma ohranjenih kmečkih hiš iz tega obdobja. Menim, da bi moralo biti tudi v interesu občine, da se hiša ohranja taka, kot je, in se korektno vzdržuje, saj gre vendar za našo skupno kulturno dediščino,« je prepričana lastnica Breda Kus. Da ima lokalna skupnost pri obnovah starih hiš pomembno vlogo, meni tudi Damjana Pediček Terseglav. »Če lokalna skupnost pokaže, da ji je mar dediščina, se to postopoma vpiše v zavest prebivalcev. Skrb za dediščino postane skupna vrednota. Pri tem je ključno, da občina omogoča pridobivanje sredstev za obnovo, kar pa na žalost v Cerknici trenutno ni urejeno za stavbno dediščino. Že več let na občino naslavljamo pobude, pa nismo uslišani. Morda bi bila učinkovitejša pobuda lokalnih prebivalcev ali občinskih svetnikov,« poudarja konzervatorka. Občina Cerknica sicer ima razpise za dodelitev sredstev za obnovo sakralne dediščine in zgodovinskih objektov, ne pa tudi stavbne dediščine, ki je običajno najbolj ogrožena in v zasebni lasti.

Dan odprtih vrat Hiše na Purgi konec letošnjega marca je z veliko obiskanostjo pokazal, da stavbna dediščina še kako zanima tudi širšo javnost. Ko se stara hiša spremeni v živ dom, dobi nova generacija priložnost za stik z zgodovino, prepozna estetsko in identitetno vrednost domače krajine. Obnova podeželskih hiš ni zgolj gradbeni projekt, temveč zgodba o spoštovanju preteklosti in odgovornosti do prihodnosti. Zaradi teh zgodb Notranjska ohranja svojo edinstveno podobo in duha, ki ju ne more nadomestiti nobena novogradnja.

Špančkova hiša na Uncu

BREZ
fiksnih mesečnih stroškov

Za sprejemanje plačil potrebujete le NLB Smart POS in mobilni telefon.

Sodobne in varne digitalne rešitve omogočajo, da svojim strankam kar z vašim telefonom* zagotovite preprosto, hitro in varno plačevanje kadarkoli in kjerkoli je na voljo internetna povezava. Z aplikacijo NLB Smart POS lahko:

- svoj pametni telefon spremenite v mobilni POS terminal
- sprejemate brezgotovinska plačila brez dodatne opreme
- poslujete brez fiksnih mesečnih stroškov za uporabo
- sprejemate brezstična plačila s plačilnimi karticami VISA in Mastercard ter karticami, digitaliziranimi v mobilnih denarnicah

Izkoristite priložnost za preprosto, hitro in varno poslovanje. Obiščite **nlb.si/smartpos** ali pišite na **prodajna.mesta@nlb.si** in dogovorili se bomo za sestanek.

* Za sprejem plačil potrebujete le mobilno napravo z operacijskim sistemom Android (min. verzija 10.0) in podporo NFC.

Povsod, kjer ste vi

NLB

Avtorica: **Sabina Popek Simšič** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Čas za vrtnarjenje

Vrtnarska sezona je v polnem teku in vsi razpoložljivi podatki kažejo, da je vrtnarjenje od pandemije naprej v velikem porastu, saj se je v zadnjih letih zanimanje za domačo pridelavo zelenjave močno povečalo.

Po podatkih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS se je delež gospodinjstev, ki si sama pridelujejo vsaj del zelenjave, znatno povečal. Samooskrba z zelenjavo v Sloveniji znaša približno 43 odstotkov, pri sadju 30 odstotkov, še kažejo podatki.

»In če je včasih veljalo, da se je prava vrtnarska sezona začela okoli prvega maja, je zdaj precej drugače,« pove direktorica Vrtnarije Najdi iz Podskrajnika **Andreja Pavlič Kudeljnjak**. »Že nekaj let se glavnina dela na vrtu začne že marca, kar se seveda pozna tudi pri nas v vrtnariji. Navade ljudi so se spremenile in veliko jih za spomladanske počitnice raje kam odpotuje,« nadaljuje. Slovenci najraje gojimo solato, paradižnik, papriko, kumare, bučke, korenje, stročji fižol in seveda krompir. »Semenskega krompirja prodamo veliko, je pa uvožen,« nato doda sogovornica.

Vrtnarstvo

Vrtnarstvo ima v Sloveniji dolgo in pomembno tradicijo, ki sega v 19. stoletje. Takrat so v večjih mestih, kot sta Ljubljana in Maribor, začele nastajati prve organizirane vrtnarije, ki so pridelovale zelenjavo, sadike in okrasne rastline za lokalne prebivalce. Ena prepoznavnejših je bila Vrtnarija Moste v Ljubljani, ki je že pred drugo svetovno vojno slovela po širokem izboru rastlin. Po vojni je industrializacija prinesla razcvet večjih, državnih vrtnarij, ki so bile vključene v zadružni sistem. Vrtnarije so s pomočjo mehanizacije, umetnih gnojil in rastlinjakov preskrbovale trg s svežo zelenjavo in cvetjem. Vrtnarstvo je postalo pomemben gospodarski sektor, ki je zagotavljal prehransko varnost prebivalstva. Po osamosvojitvi Slovenije so številne velike vrtnarije propadle ali prešle v zasebne roke. Danes slovenski vrtnarski prostor oblikujejo predvsem manjše, družinsko vodene vrtnarije in specializirani vrtnarski centri, ki stavijo na kakovost, lokalnost in trajnost. Še vedno seveda obstajajo tudi večji vrtnarski centri, ki poleg rastlin prodajajo tudi vse za vrtnarjenje in urejanje okolice, in seveda manjše butične bio vrtnarije, osredotočene na ekološko pridelavo sadik in zelišč. »Mi smo našo poslovno pot začeli leta 1991, pravzaprav leta 1992,« pove Andreja Pavlič Kudeljnjak. »Sprva je bila osredotočena na pridelavo cvetja, pozneje pa se je preusmerila v zelenjavo.« V najboljših letih so obdelovali sedem hektarjev zemlje in gojili predvsem solato, radič, papriko in stročji fižol. Količine pridelka, recimo peteršilja, so merili v tonah, predvsem v drugi polovici devetdesetih let. Pridelke so prodajali na lokalnih tržnicah in s pomočjo stojnic. Je pa v tistih časih velik izziv predstavljala cena embalaže. »Zaradi visokih cen plastičnih gajbic za transport radiča in solate je pridelava postala pravzaprav popolnoma nedobičkonosna,« pojasni sogovornica. V istem obdobju so skupaj z drugimi pridelovalci iz Ljubljane, Grosuplja in Komende ustanovili zadrugo, ki je imela ambiciozne načrte o skupnem nastopu na trgu. Ideja je bila dobra, a trg še ni bil pripravljen na organizirano lokalno ponudbo. Kupci so se šele začeli zavedati pomena lokalne hrane, pogajanja z velikimi trgovskimi sistemi pa so bila težavna.

> » Lokalna samooskrba v našem okolju žal ni ravno razširjena.«

Po nekajletnem premoru je sogovornica znova zaživela s prodajo na stojnicah, kjer so ponujali sezonsko zelenjavo, od paradižnika do brokolija in česna. Danes se je usmerila predvsem v pridelavo določenih vrst fižola in zelja ter delno v pridelavo semen, ki pa zahteva strogo izolacijo rastlin, da se ohranijo čiste sorte.

Samooskrba

V Sloveniji in tudi lokalno se zadnja leta opaža močan porast zanimanja za samooskrbo. Razlogov je več, najpogostejša pa sta okoljska ozaveščenost, ki je ljudi spodbudila k razmisleku o tem, od kod prihaja hrana, in ekonomski pritiski, saj se cene sveže zelenjave zvišujejo in številni si želijo vsaj osnovne vrtnine pridelovati doma.

»Samooskrbni z zelenjavo smo šele takrat, ko smo poskrbeli tudi za svoja semena,« pojasni **Valentina Škerlj** iz Begunj. Da pridobimo kakovostno seme, ni dovolj, da rastlino pustimo cveteti in semeniti. Cvet je treba izolirati, zaščititi,

pokriti itd., saj le tako dobimo kakovostne lastnosti matične rastline in s tem tudi kakovostno seme. Semenimo samo zdrave rastline. Rastline, ki so jih prizadele poškodbe, bolezni ali škodljivci, zato niso primerne. Zrela semena posušimo. To najbolje naredimo na kartonu, papirju ali leseni deski, saj lepo vpijejo odvečno vlago in imajo manj možnosti za plesen. Shranjujemo jih v PVC-vrečki z zadrgo (ZIP-zapiranje). Vrečke označimo z datumom pridelave in seveda vrsto zelenjave. Sama semenim več kot 200 sort paradižnika. Vedno odberem zdrav plod iz druge etaže zdrave rastline. Pulpo s semeni namočim v vodo in jih tako pustim nekaj dni. S fermentacijo poskrbim, da se semena odluščijo od pulpe in hkrati razkužijo. Na koncu semena dobro sperem in dam sušit na star glinen strešnik. Po tednu dni semena pospravim v plastično vrečko z zadrgo. Napišem datum, sorto in dodam še kakšno značilnost rastline. Mogoče nekatere tale PVC-vrečka zmoti, saj se ne sliši ravno ekološko, pa vendar ravno ta material poskrbi, da so semena sveža več let. Lokalna samooskrba v našem okolju žal ni ravno razširjena. Poznamo knjižnico semen v Knjižnici Jožeta Udoviča v Cerknici in mogoče še nekaj posameznikov, ki delujejo v sklopu različnih društev ohranjanja tradicije. Po državi je precej razširjeno Gibanje oskrbimo Slovenijo – Štafeta semen, ki pa se v naših koncih ni ravno prijela. Žal,« pove sogovornica.

»Pridelava semen je posebno področje, ki zahteva natančno razdaljo med pridelovalnimi površinami in spoštovanje strogih pravil,« pojasni direktorica Vrtnarije Najdi. »Za nekatere sorte mora biti razdalja tudi do dva kilometra, da ne pride do neželenega križanja,« nato doda. Semenarstvo je danes prepuščeno specializiranim podjetjem z laboratorijsko opremo in strogimi standardi, saj ne gre za gensko spremenjene organizme, temveč za ohranjanje čistih avtohtonih sort.

> » Čeprav domača pridelava zahteva svoj delež truda in naložb, koristi močno presegajo stroške.«

Čeprav domača pridelava zahteva svoj delež truda in naložb, koristi močno presegajo stroške. Sveža, kakovostna zelenjava, večja prehranska varnost in občutek zadovoljstva so prednosti, ki jih cenijo vsi, ki se odločijo za lastno pridelavo.

Prihodnost slovenskega vrtnarstva bo odvisna od inovacij, trajnostnih praks in povezovanja pridelovalcev. Uvajanje permakulturnih metod, večja uporaba lokalnih sort in vključevanje mladih generacij bodo ključni za razvoj. Vrtnarjenje danes ni več le konjiček, ampak odgovorna odločitev za boljšo prihodnost. »Iskreno mislim, da je trg dovolj velik, da lahko tudi vrtnarije uspešno delujejo, jaz recimo neprestano razmišljam, kaj lahko še ponudimo našemu kupcu, skrbimo tudi za dober odnos in naši ekipi desetih zaposlenih gre to odlično,« zaključi Andreja Pavlič Kudeljnjak.

Slovenija v Sarajevu 2025

V dneh od 10. do 13. aprila je v Sarajevu potekal SI.IN Festival Slovenija v Sarajevu 2025, na katerem je sodelovalo več kot 500 slovenskih kulturnic in kulturnikov iz cele Slovenije. Festivala smo se udeležile tudi štiri predstavnice Plesne skupine Frajle, članice Društva upokojencev Rakek. Zaplesale smo na slovensko glasbo Golica; Kdor ne skače, ni Slovenc; Še kiklco prodala bom ... in dopolnile celostno slovensko predstavitev skupaj z drugimi folklornimi in pevskimi skupinami. Organizator SI.IN festivala nam je omogočil ogled Sarajeva z lokalnim vodičem, ki nam je predstavil bogato zgodovino mesta.

Lidija Leskovšek

ZAPOSLIMO

V Zavodu zeleni hrast zaposlimo osebnega asistenta ali asistentko za pomoč gospe.

- zaposlitev: od 10 do 20 ur tedensko (redna zaposlitev ali preko s. p.)
- lokacija: Cerknica
- urnik: dopoldan, od ponedeljka do petka (po dogovoru in po potrebah uporabnice)
- delo obsega: pomoč pri gospodinjskih opravilih in spremstvu
- informacije: 041 444 736 (Mihaela), 040 761 496 (Nika) ali zavodzelenihrast@gmail.com

Antologija ob 80-letnici revije Ciciban

Letos otroška revija Ciciban praznuje 80-letnico delovanja. Od leta 1945 do danes je izšlo v skupni nakladi 35 milijonov izvodov več kot 900 številk Cicibana, s katerim je rasel skoraj vsak izmed nas. Ob tej lepi obletnici so uredniki izbrali pasje in mačje pesmi, pravljice, uganke in stripe več kot stotih znamenitih slovenskih in tujih avtorjev in ilustratorjev in izdali razkošno antologijo Štiri tačke, psi in mačke, v katero so uvrščeni tudi naši ustvarjalci, ki že vrsto let sodelujejo z revijama Ciciban ter Cicido, **Marjan Manček**, **Anja Štefan** in **Anita Leskovec**.

Anita Leskovec

Razstava fotografij Notranjska v objemu divjine

Lansko leto smo spoznali skrite lepote notranjskih noči, tokrat pa sem z velikim veseljem predstavil bolj ali manj skrite prebivalce naše divje Notranjske. V Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica je bila v sredo, 9. aprila, odprta razstava fotografij z naslovom Notranjska v objemu divjine. Razstavo sestavljajo posnetki živali in ptic, ki prebivajo na območju Cerkniškega jezera in notranjskih gozdov. Na prostost sem spustili skoraj 50 fotografij naših divjih prijateljev, s katerimi tako ali drugače sobivamo v naših krajih. Nekaj jih je celo ušlo s fotografij in se razkropilo po knjižnici. Pozorno oko jih bo hitro opazilo. Razstava bo na ogled do 28. avgusta. Vabljeni vsi, ki želite začutiti utrip notranjske divjine skozi objektiv.

Zoran Vidrih Tine Šubic

Šahovski turnir na Rakeku

4. aprila je v Piceriji Furman na Rakeku potekal Hitropotezni turnir v šahu 2025. Udeležilo se ga je petnajst šahistov šahovskih klubov iz Postojne, Ilirske Bistrice, Borovnice in Loške doline. Najboljši je bil **Dušan Čepon** iz Šahovskega kluba (ŠK) Postojna. Organizator, ŠK Loška dolina, je turnir priredil zaradi velikega zanimanja udeležencev, obljublja pa, da bodo tovrstne turnirje v bodoče organizirali vsak zadnji petek v mesecu.

ww.cerknica.si Ljubo Vukelič

Praznovala visok jubilej

Rdeči križ posebno pozornost namenja starejšim. Ob visokih jubilejih jih namreč prostovoljci Rdečega križa presenetijo z obiskom, majhno pozornostjo in lepimi željami. V aprilu je 90. rojstni dan praznovala **Danijela Urh** iz Cerknice. Iskrene čestitke!

Avtorica: **Polona Otoničar Pajk** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Jeronim Stržaj

Jeronim Stržaj zase pravi, da je pravi Slivljan, saj že vse življenje prebiva v Slivicah. Poleg tega ga opisujeta še dve dejavnosti – konjereja in folklora. V času osamosvojitve Slovenije je bil dejaven tudi v lokalni politiki, trenutno je član Krajevne skupnosti Rakek, bil je pa tudi cerkveni ključar in član Župnijskega sveta župnije Unec.

Jeronim Stržaj pri folklori pleše že 23 let, zadnji dve leti pri Folklornem društvu Rakek, ki deluje pod okriljem mentorice **Vide Žlogar**. Pred tem je plesal v skupini pod okriljem Kulturnega društva Rak Rakek. »Najprej sva plesala skupaj z ženo, potem pa je žena prenehala, jaz pa sem nadaljeval,« pove. Jeronim ne zna z besedami opisati, kako srečen je, kadar s Folklornim društvom Rakek nastopajo. »Ravno včeraj smo imeli nastop v Ljubljani – v Šestici. Skupaj z Društvom Židana marela smo pripravili nastop za Amerikance. Res je bilo lepo,« pove. Jeronim zelo rad folklorne nastope popestri z raznovrstnimi skeči, ki se jih sam spomni. V njih včasih nastopa tudi sam, včasih pa je zgolj njihov režiser. Njegov zvezek je poln različnih skečev, meni predstavi skeč o Micki, ki se odpravlja na ples, oče pa trosi gnoj, ter skeč še o neki drugi Micki, Janezu, zdravniku in godcu, ki ima na koncu pomenljivo sporočilo, kako je lahko objem zdravilo tudi za lenobo.

Marsikdo pa ne ve, da Jeronim poleg skečev rad napiše tudi kakšno pesem. Z mano deli pesem, ki jo je napisal o štirni v Slivicah. Na njenem mestu je včasih stala vaška luža. Pesem je napisal tudi ob 700-letnici vasi. Pa tudi prijateljem ob obletnicah rad zloži kaj spevnega. »Mislim, da imam to po svojem stricu iz Laz. Maminemu bratu. On je bil ravno tako kot jaz navezan na zemljo in vedno kaj spesnil,« zaupa. V eni izmed svojih besednih stvaritev je sogovornik združil ljubezen do konj in pisane besede: »Kdor ima konja rad, zna tudi ženo ljubkovat', kdor pa žene nima, mu je prva ljubezen konjska griva.«

Za znance in prijatelj Roman oziroma Romi je bil konjar kar 45 let. Čeprav je imel preteklo leto na tem področju smolo, pa verjame, da bo kmalu na njegovi kmetiji spet kakšen konj oziroma kobila. Trenutno ima v lasti petnajst govejih živali, čemur posveti največ časa, pravzaprav je tako že od nekdaj. Jeronimov oče je bil namreč volar in Jeronim mu je že kot prvošolec pomagal pri delu na polju. »Oče je šel v Planino s kolesom na košenino, jaz pa z voli za njim,« pove. V petem razredu osnovne šole se mu je v gozdu pripetila nesreča, ko je delal z voli, v njej je prišlo do trajne poškodbe več prstov. Kljub temu je pri delu z živalmi vztrajal in si zaželel konje. »Lansko leto je bila na tem področju nesreča; ena kobila mi je umrla zaradi odpovedi srca, pustila je tri mesece staro žrebičko, ki po izgubi mame tudi ni bila čisto v redu; druga kobila ni imela niti kapljice mleka zaradi neke žile, imela pa je en dan starega žrebička. Naša fanta sta mu prek Facebooka našla kobilo v Celju, ki ji je umrl žrebiček. Lepo je rasel, kobila ga je sprejela, ampak čez en mesec je umrl zaradi napačnega zdravljenja,« razočaran pove. Kar nekaj let je bil član Društva Lovrenc, sodeloval je tudi pri gradnji prostorov Društva Lovrenc v Dolenji vasi.

Jeronim pravi, da je njegova družina »posebna«. »In sicer s tega vidika, da midva z ženo nimava svojih otrok in sva rekla, da bova naredila nekaj dobrega za druge. Odločila sva se za rejništvo. In tako imamo pri nas 27-letnega **Davida**, 24-letnega **Tadeja** in 18-letno **Dunjo**,« pove. Dunja je tudi klarinetistka na folklornih nastopih. Na srečanju rejniških družin v Rakovem Škocjanu je Jeronim svojo ljubezen do konjev rad delil z drugimi in jih z vozom in konji vozil naokoli. »Navdušeni so bili,« pove. Rad se spominja tudi snemanja filma Od zrna do kruha, pri katerem je sodeloval. Ves postopek je potekal tako kot nekoč: s kobilo so branali, na roke so želi, v kozolec peljali z vozom, mlatili so na roke. Jeronim ima namreč v lasti več kot 115 let staro ročno mlatilnico. »A ker ta mlatilnica ne čisti, smo potem pri vaščanu, ki ima vejalnik, žito še očistili ...« Tudi malica na njivi je bila tradicionalna, pove: »Hruškova voda in kruh.« Potem so ženske v Ivanjem selu pekle kruh. »In seveda sem sodeloval tudi tam, kajti druženje in to, da sem aktiven, mi res daje neko posebno moč in energijo,« pove za konec.

Izlet z vlakom v Novo Gorico

✍ 📷 Boža Vesel

Člani Društva upokojencev Rakek smo se konec marca z vlakom odpeljali v Novo Gorico, ki je srce sončne Goriške. Na državni meji med Slovenijo in Italijo, pred železniško postajo, smo obiskali Trg Evrope, simbol povezovanja Nove Gorice in Gorice ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Z vodnikom smo se sprehodili do frančiškanskega samostana Kostanjevica, ki se ponaša z bogato zgodovino in kulturno dediščino. Kustosinja **Mirjam** nam je v cerkvi predstavila zgodovino okoliških krajev in hribov, kjer je potekala Soška fronta. K izjemnemu kulturno-zgodovinskemu pomenu Kostanjevice veliko prispeva grobnica Burbonov. Med največje dragocenosti samostana sodi Škrabčeva knjižnica, poimenovana po patru, jezikoslovcu Stanislavu Škrabcu. Ogledali smo si grobnico, knjižnico in se sprehodili po vrtu, kjer smo občudovali zbirko vrtnic burbonk. Uživali smo v čudovitih razgledih na obe Gorici in se nato spustili v središče mesta. Vodnik nam je predstavil zgodovinski okvir nastanka novega mesta po drugi svetovni vojni. Nova Gorica je bila zasnovana po načelih moderne urbanistične arhitekture, kar se odraža v pravokotnih blokih in širokih avenijah. Po kosilu smo se odpravili do železniške postaje. Prijetno utrujeni in polni vtisov smo se prepustili mirni vožnji z vlakom do Rakeka. ■

Kulinarično predavanje z Emilijo Pavlič

✍ Sabina Ileršič 📷 Tine Šubic

Društvo upokojencev Cerknica je v društvenih prostorih sredi aprila gostilo znano kuharico in avtorico kuharskih knjig za družine in otroke **Emilijo Pavlič**. V praktičnem predavanju z naslovom »Praznične jedi in kuhanje po starem za sodobne čase« je predavateljica udeležencem predavanja na svojstven način predstavila načine kuhanja, ki tonejo v pozabo. Predstavila je načine kuhanja, ki bi jih bilo treba naprej negovati iz roda v rod. Dodala je, da je treba v čim manjši meri uživati instant, vnaprej pripravljeno hrano. Predstavila je načine kuhanja, ki jih sama preizkuša že vrsto let in – kot pravi – jo odganjajo stran od zdravnikov. Udeležencem predavanja je ponazorila tudi svoj način peke kruha in priprave sladkih jedi, ki so značilne za velikonočni čas. Dobri dve uri zanimivega predavanja so s svojim nastopom popestrile pevke Ženskega pevskega zbora Lipa in njihova pevka **Marija Baraga**. Udeleženci so odšli domov polni zanimivih vtisov in prepričani, da bodo kakšen kuharičin nasvet zagotovo preizkusili tudi v predpraznični čas. ■

Pomladni sejem na Rakeku

✍ Barbara Šivec 📷 Ljubo Vukelič

12. aprila je bilo na Rakeku zopet živahno, saj je Turistično društvo Rakek organiziralo že tradicionalni Pomladni sejem na Rakeku. Ponudba na sejmu je bila res pestra, za vsakega se je nekaj našlo. Z nami so bili: učenci in učenke rakovške šole, Ekološka kmetija Ileršič, Kmetija Sovdat, Hopka Šivarije, Leseni izdelki iz Sodražice, Društvo Klasje, Kulturno društvo Rak Rakek (Klekljarska in Mozaična sekcija), Lavendea, Didi Dekor, Meri Lu, Čebelarsko društvo Rakek, Jože Šparemblek, Ivi Pivk in Vrtnarija Čeč. Obiskovalci so se lahko posladkali s svežimi miškami, ki so jih pripravljale članice Društva Klasje, ter odličnimi palačinkami, ki so jih pripravljali na stojnici rakovške šole. Mozaičarke so pripravile čudovito delavnico in skupaj z obiskovalci sejma soustvarile mozaik za Loro z naslovom Širna polja. Izkupiček od prodaje skupinskega mozaika bo šel v sklad za pomoč deklici Lori. Res hvala članicam KD Rak Rakek za čudovito gesto. V času sejma smo v sodelovanju s Knjižnico Jožeta Udoviča Cerknica v rakovški knjižnici pripravili brezplačno predavanje **Vlaste Mlakar** Zeliščarstvo kot kulturna dediščina in gozd v etnobotaničnem izročilu. Za piko na i pa smo z **Andrejo Steržaj** izvedli zelo obiskano delavnico izdelave butaric. Hvala tudi **Leonu Drametu** za vse usmeritve in napotke ter krajanom, ki ste nas prijetno presenetili z dodatnim materialom za izdelavo butaric. Iskrena hvala vsem za sodelovanje in vsem obiskovalcem za obisk! Se vidimo 18. oktobra na Jesenskem sejmu oziroma že prej na 15. Kunaverjevem pohodu, ki bo 7. junija. ■

Cerkniški upokojenci obiskali evropsko prestolnico kulture

Sabina Ileršič Tine Šubic

V prvem tednu aprila so cerkniški upokojenci z vlakom odpotovali v središče evropske prestolnice kulture – v Novo Gorico. V prijetnem sončnem vremenu jih je prvi postanek čakal na Trgu Evrope, kjer je pred letom 2004 stala ograja med obema državama. V muzejski zbirki Kolodvor jim je prijazna vodička predstavila zgodovinsko pot postavitve meje med obema mestoma in politične odločitve takratnih vodij, ki so razdvajale usode prebivalstva na obeh straneh. Po ogledu zbirke Kolodvor jih je pot vodila ob železniški progi proti Pristavi, maloobmejnem prehodu, kjer so si ogledali muzejsko zbirko tihotapstva. Vodič **Davor** je obiskovalcem iz Cerknice povedal kar nekaj hudomušnih zgodb iz časov t. i. »švercanja« italijanskih dobrin, ki so bile takratnim prebivalcem na jugoslovanski strani meje nedostopne. Tudi upokojenci so delili svoje spomine in izkušnje teh obiskov prek meje in kupovanja različnih izdelkov za vsakdanje življenje. Polni prijetnih vtisov so si izletniki vzeli še nekaj prostega časa in se sprehodili skozi alejo znanih osebnosti Nove Gorice. ■

Šli smo na Golažijado

Anja Purkart Anja Skale

Stanovalci in zaposleni DEOS, Centra starejših Cerknica smo se v sklopu projekta Uvedba lokalne, ekološko pridelane hrane z delavnicami za starejše odpravili v DEOS, Center starejših Gornji Grad, kjer je bilo organizirano tekmovanje v pripravi golaža. V tej dejavnosti se je pomerilo deset ekip, sestavljenih iz članov sedmih DEOS, centrov za starejše iz cele Slovenije. Pridružili so se nam tudi učenci Osnovne šole Frana Kocbeka Gornji Grad ter ekipa iz ekološke kmetije Posestvo Trnulja, ki so pripravili prav poseben golaž s tofujem. Skupaj smo ustvarili nepozabno kulinarično izkušnjo, ki je različne generacije povezala ob dobri hrani in prijetnem druženju. Po kuhanju smo se zbrali v jedilnici, kjer sta sledila pokušanje in ocenjevanje golažev. Glavno besedo pri ocenjevanju je imela komisija, sestavljena iz stanovalcev centra v Gornjem Gradu. Na koncu so bile podeljene nagrade najboljšim kuharjem, pohvalo pa je zaslužil prav vsak udeleženec – za predanost, trud in kulinarične stvaritve, ki so nastale iz srca. ■

Spominska slovesnost v Tatinski Dragi

Drago Frlan

Predstavniki antifašističnih organizacij ter vodstev lokalnih skupnosti z obeh strani meje smo se 19. aprila letos, tako kot vsako leto, zbrali pred lepo ohranjenim spomenikom v Tatinski Dragi v bližini Prezida. S priložnostnim kulturnim programom smo obudili spomin na čas, ko je Rakovška četa na tem kraju izvedla napad na motorizirano italijansko kolono, na čas, ko so skupaj stopili prebivalci z obeh strani meje, Hrvatje in Slovenci, ter pokazali odločen ne italijanski fašistični vojski in Mussolinijevim ozemeljskim ambicijam. Prebivalci obmejnega področja so tudi pozneje, ne glede na naravo oblasti v posamezni državi, vedno stopili skupaj in si pomagali preživeti ter na tak način pokazali, kako je treba spoštovati vrednote, ki so jih krasile v času druge svetovne vojne, in pridobitve partizanskega boja, ki so omogočile drugačno ekonomsko, socialno in kulturno perspektivo življenja na tem področju. ■

Jubilej društva

Borut Novak Ljubo Vukelič

Društvo za podvodne dejavnosti Rak praznuje 25 let delovanja. Pripravili smo manjše praznovanje. 17. maja ste potapljači, nepotapljači in simpatizerji vabljeni na že tradicionalni velikonočni potop v Rakov Škocjan (Kotliči). Začetek bo ob 10. uri z blagoslovom potapljaške opreme in vseh jedi, ki jih bomo pripravili za pogostitev. Nato bo sledil potop v pritok reke Rak in dalje do Velikega naravnega mostu. Druženje bomo nadaljevali v gasilskem domu na Uncu, kjer bo ob 16.30 slavnostna seja. Vabljeni vsi – tudi bivše članice, bivši člani ter ostali podporniki društva. Prosimo vse, ki se boste udeležili potopa, da nam pišete na naš e-naslov divermroz@gmail.com ali na telefon 040 143 446. ■

Cvetlični sejem na Rakeku

Karmen Petrič

Vsako leto člani Mozaične in Likovne sekcije Kulturnega društva (KD) Rak Rakek na Cvetličnem sejmu na Rakeku pripravimo delavnice za otroke. Letos je bilo malo drugače. Pripravili smo svojo stojnico s predstavitvijo mini mozaikov, ki je bila zelo lepo obiskana. Vzporedno je potekala dobrodelna akcija Mozaik za Loro. Obiskovalce sejma smo povabili, da skupaj oblikujemo mozaik, ki ga bomo, ko bo končan, ponudili na dražbo, sredstva pa nakazali v sklad za pomoč deklici Lori. Delavnice se je udeležilo veliko število odraslih in otrok. Na dogodku nam je uspelo narediti približno tretjino mozaika. Preostali del bomo naredili člani KD Rak Rakek na svojih srečanjih. Zahvaljujemo se Turističnemu društvu Rakek za povabilo in prijetno druženje. ■

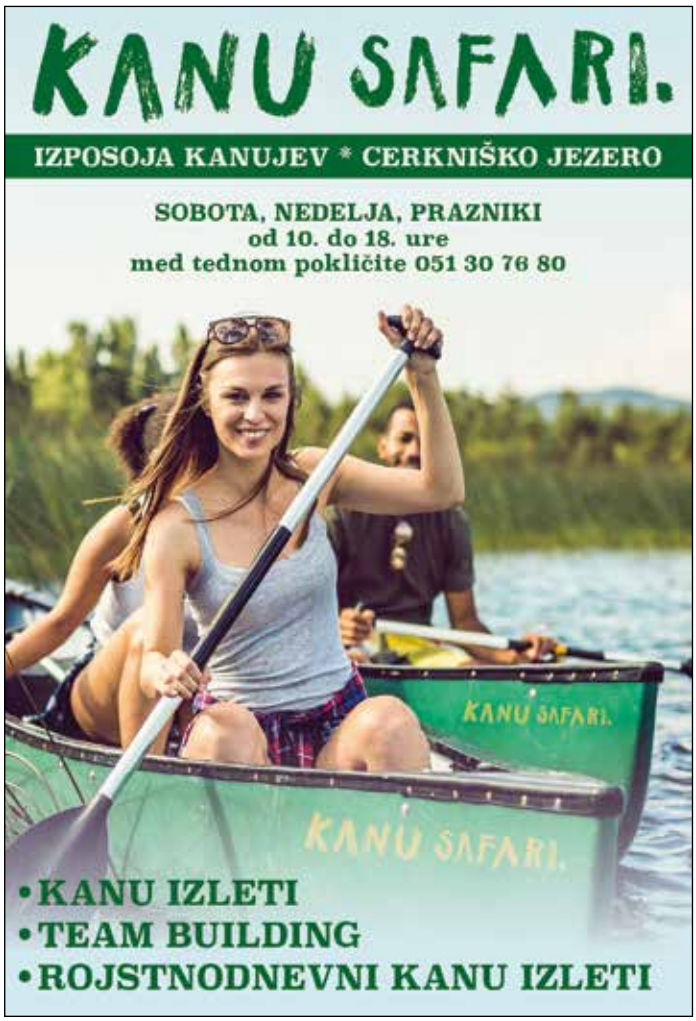

Pester april

Tijana Roganović Božinović

V Društvu paraplegikov ljubljanske pokrajine smo imeli aktiven april. 10. aprila smo si v Slovenskem narodnem gledališču Opera in balet Ljubljana ogledali opero Trubadur. 16. aprila smo začeli pripravo na velikonočne praznike. Imeli smo delavnico barvanja pirhov, ki jo je vodila **Betka Kos**. Predstavila nam je različne tehnike in tako so res nastala prečudovito pobarvana velikonočna jajca. Samo dan pozneje pa smo že obiskali Slovenski etnografski muzej in si ogledali stalno razstavo Med naravo in kulturo. Ogled je vodila **Sonja Kogej Rus**. Predstavila nam je različna področja slovenske etnološke dediščine – lov/nabiralništvo, sladkovodni ribolov, čebelarstvo, lončarstvo in različne obrtne dejavnosti. Pritegnili so nas tudi čudoviti dodatki, kot so pokrivala in nakit. ■

Avtorica: **Marija Hribar**

Osnovna šola Cerknica (1945–1952), 6. del

Osnovna šola je bila med drugo svetovno vojno požgana, zato v njej takoj po vojni pouk ni bil možen. S šolskim letom 1947/48 je bila uvedena sedemletna osnovna šola, v šolskem letu 1950/51 se je osnovna šola popolnoma ločila od nižje gimnazije.

V šolskem letu 1945/46 je šola delovala v Šerkovi hiši, Cerknica 91 (danes Cesta 4. maja 16), kjer so bile štiri učilnice in pisarna, ena učilnica pa je bila v posojilnici. Mladinke so očistile in pripravile učilnice za začetek pouka, za selitev šolskih klopi iz Dolenje vasi so poskrbeli pionirji. »Od okupatorja je ostalo 20 deloma nedodelanih miz in isto toliko klopi, ki se jim je naknadno napravilo naslonjala.« Pridobili so deset miz in klopi, vendar neprimerne velikosti, ker so bile previsoke in predloge. Kupili so tudi štiri mize za učiteljstvo, štiri omare, štiri table s stojali in z obešalniki. V Šerkovi hiši so imeli učenci na voljo le eno stranišče, ki so ga uporabljali tudi vojni ujetniki.

Šola je v šolskem letu 1945/46 delovala v Šerkovi hiši, foto Jože Škrlj, Arhiv Brestovega obzornika, 1981, hrani Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica (KJUC).

Zgradba, oprema šole, šolski vrt

Po vojni sta učiteljica **Matilda Klammer** in šolska upraviteljica **Alojzija Modic** očistili in prenesli ostanek arhiva in knjige s podstrešja Branisljeve hiše v začasno šolsko pisarno.

Oktobra 1945 so začeli s pomočjo prebivalstva, organizacij in šolske mladine obnavljati šolo na Veliki gasi: ostrešje, strope, zidovje. Junija 1946 so vzidali okna, vrata, obnovili vodovodne in električne napeljave, stopnice, namestili peči in položili pode. Delo, ki ga je opravilo prebivalstvo z udarniškim in prostovoljnim delom, so ocenili na 314.536 din. Prvi teden v septembru 1946 so čistili šolsko poslopje, učiteljstvo in učenci so pomagali pri prevozu drv in šolske opreme iz Šerkove hiše. Konec septembra 1946 so začeli napeljevati električno razsvetljavo v poslopju, razen v še nedodelanem upraviteljevem stanovanju. Delo, ki je potekalo do 12. oktobra, je precej motilo pouk.

V šolskem letu 1945/46 je ostal šolski vrt delno neobdelan, ker je vojaštvo z njim prosto gospodarilo.

Cerkniška šola leta 1951, vir: Šolska kronika, hrani Zgodovinski arhiv Ljubljana (ZAL).

Antifašistična fronta žena (AFŽ) je zasejala na vrtu sončnice. V splošnem pa je bil vrt zanemarjen, drevje neobrezano, ograja deloma podrta. Kmetijski pouk so poučevali le teoretično, ker »vrt ni bil uporabljiv«. Spomladi leta 1947 so vrt očistili in obrezali, popravili ograjo. »Vodnjak na dvorišču je bil začasno neuporabljiv, ker je bila zlomljena sesalka.« Učenci 1. in 2. razreda višje osnovne šole so pri gospodarskem pouku na vrtu posejali travo in čistili steze.

V noči med 1. in 2. marcem 1947 se je vnel pod v učilnici v 1. nadstropju. Ker je gorelo pod zidano pečjo, so jo morali podreti, 5. marca so postavili novo peč. Pregledali so tudi ostale peči v učilnicah in pod njimi zaradi varnosti naredili cementno podlago. Oktobra leta 1947 je državno podjetje

Za šolo nekdaj vrt, danes parkirišče (MH)

Duplica pri Kamniku dobavilo 20 stolčkov in 10 mizic iz kredita za obnovo prosvetnih ustanov. V veži so namestili nihalna vrata, pridobili so tudi veliko omaro za učila. Konec leta 1947 se je v stanovanje šolskega upravitelja vselil poslovodja »Nabavne in prodajne zadruge v Cerknici«. Aprila 1948 so vajenci iz lesne industrije v Cerknici popravili polomljene mize in klopi. Na začetku leta 1949 je krajevni odbor AFŽ šoli daroval 15.000 din, s tem denarjem so popravili peči, očistili šolsko poslopje, prebelili učilnico, v vseh razredih namestili senčnike, v dveh razredih stikala za radio. Konec šolskega leta so preuredili stranišča in prebelili tri učilnice v I. nadstropju.

Spomladi leta 1948 so učenci posekali dve stari jablani in pod vodstvom vrtnarja zasadili štiri okrasne grme ob ograji šolskega dvorišča. Leta 1949 so učenci 6. razreda posekali pet starih dreves.

V šolskem letu 1949/50 so nabavili 90 šolskih mizic in 90 stolčkov, z njimi so na novo opremili tri učilnice. Šola je v šolskem letu 1951/52 »dobila žlebovje okoli strehe, napeljali so dva električna zvonca.« Med letom so nabavili eno razredno omaro, pet miz in 16 stolov. V tem šolskem letu se je v šolsko stanovanje vselil upravitelj **Jože Verbec**, ki je postal tudi oskrbnik vrta.

Učiteljstvo

V šolskem letu 1945/46 je bilo kar nekaj sprememb v učiteljskem zboru. 15. maja 1945 je postala šolska upraviteljica Alojzija Modic, rojena 1894 na Lahovem na Blokah, na šoli je s prekinitvami poučevala od prve svetovne vojne, med drugo svetovno vojno pa pri Svetem Duhu na Blokah. V šolski kroniki je njeno ime zadnjič zapisano 1. avgusta 1949, ko je odšla na osemmesečni bolniški dopust. Po pripovedovanju sta skupaj s sestro Marijo po drugi svetovni vojni stanovali v Cerknici 41 (Cesta 4. maja 51, Area, hiše ni več). Oktobra 1945 je nastopila svoje staro službeno mesto **Jožefa Gabrovec** iz Kamnika, učitelj **Rudolf Jeletič** je bil razrešen in premeščen drugam, na šolo je bila dodeljena **Mira Dernač**. Iz Žalne je na cerkniško šolo prišla **Roza Bolha**, decembra 1945 je učiteljevanje začel pripravnik **Jože Telban**. Septembra 1945 je začela ponovno poučevati Marija Modic, ki se je avgusta 1946 upokojila. Bila je dolgoletna učiteljica na cerkniški šoli, rojena 1887 na Lahovem. Na cerkniško šolo je prišla v šolskem letu 1910/11, zaradi odsotnega nadučitelja je bila v šolskih letih 1926/27 in 1927/28 tudi upraviteljica šole. Med drugo svetovno vojno je tako kot sestra poučevala pri Svetem Duhu. Marija Modic je umrla leta 1974. Prav tako se je avgusta 1946 upokojila **Ana Prudič**, rojena 1888, na šoli je poučevala od novembra 1911. Učiteljica Jožefa Perko (rojena Gabrovec) je odšla v Domžale, Matilda Klammer pa je bila na lastno željo premeščena z Gorenjega Jezera v Cerknico. Novembra 1946 je na šoli začel ponovno poučevati **Jože Kristen (Kristan)**. Na šoli je v tem letu poučevalo nekaj pripravnikov, tečajnikov – **Angela Peklenek**, **Marcijan Štefan**, **Pavla Hafner**, **Berta Snoj**, **Andrej Glavač** –, ki pa so službovali samo po nekaj mesecev. Septembra 1947 je na šolo prišla učiteljica **Marija Bežek Mahorčič**, premeščena iz Grahovega, ki se junija 1949 upokoji. Julija 1949 je bila imenovana **Ljudmila Narobe**, od Svetega Vida je bil na šolo premeščen **Milan Lobe**, ki pa je kmalu odšel na Višjo pedagoško šolo v Ljubljani, zamenjala ga je **Silva Juričič**, učiteljica pripravnica, postala je razredničarka 1. razreda. Upraviteljske posle je v šolskem letu 1949/50 prevzel Jože Kristen, tudi razrednik 6. razreda. Ostale razredničarke: **Nada Milavec** 2. razreda, **Sonja Mlač** 3. razreda, Ljudmila Novak 4. razreda, Matilda Mele 5. razreda, Roza Bolha 7. razreda. Na šolo je prišel **Janko Cassol,** ki je prevzel 3. razred, saj je odšla Sonja Mlač študirat v Ljubljano.

V šolskem letu 1950/51 je bil šolski upravitelj **Anton Bregar**, poučeval je tudi 4. razred, julija 1951 je bil premeščen na šolo Unec, **Heda Perovič** pa je z unške šole prišla na cerkniško. S šole Sveti Duh – Bloke je za upravitelja prišel Jože Verbec.

Z odlokom Ministrstva za prosveto z dne 14. marca 1946 je bilo kaplanu **Francu Horvatu** dovoljeno poučevanje verouka.

4. razred v šolskem letu 1951/52, vir šolska kronika, hrani ZAL.

Pouk

Šolsko leto 1945/46 se je začelo 15. oktobra 1945, končalo pa 30. junija 1946. Na začetku šolskega leta 1946/47 so poučevale le tri učiteljice, vsaka po dva razreda, dopoldne in popopldne, četrtek pa je bil pouka prost. Šolskih nalog ta čas niso pisali, ker predpisani zvezki državne založbe še niso izšli. Berila so bila izdana samo za prve štiri razrede, za višje so uporabljali mladinski list Pionir in dela klasikov. Šolo sta v letu 1946 nadzorovala **Jože Jerala** in **Gregor Novak**. Marca 1947 je na šoli potekal enodnevni sadjarski tečaj, ki so se ga udeležili tudi učenci I., II. in III. razreda višje osnovne šole. S šolskim letom 1947/48 je bila z odlokom Ministrstva za prosveto uvedena sedemletka, kar je za slovensko šolstvo pomenilo korak nazaj. Šolski sistem

so sestavljali štirje razredi osnovne in trije razredi višje osnovne šole. Junija 1948 je šolska upraviteljica podala poročilo o celoletnem šolskem delu in uspehih v šoli. Razdelila je knjižne nagrade in izrekla pohvalo učiteljskega zbora najboljšim učencem in pionirjem. Nagrajence in pohvaljence so vpisali v posebno knjigo. V šolskem letu 1950/51 se je cerkniška osnovna šola popolnoma ločila od nižje gimnazije. Pri učni metodi se je učiteljstvo ravnalo po navodilih okrajnega prosvetnega inšpektorja, šolskega upravitelja in po lastnih izkušnjah. Učenci so v šolskem letu 1951/52 pri pouku uporabljali učne knjige iz prejšnjih let, nekaj pa je bilo novih: čitanka in računica za prvi razred, učbenika za zgodovino in zemljepis za tretji in četrti razred.

Šolsko leto	Število vpisanih učencev
1945/46	276
1946/47	247
1947/48	262
1948/49	265
1949/50	290
1950/51	157*
1951/52	151*

*od 1. do 4. razreda

Roditeljski svet, Krajevni šolski odbor

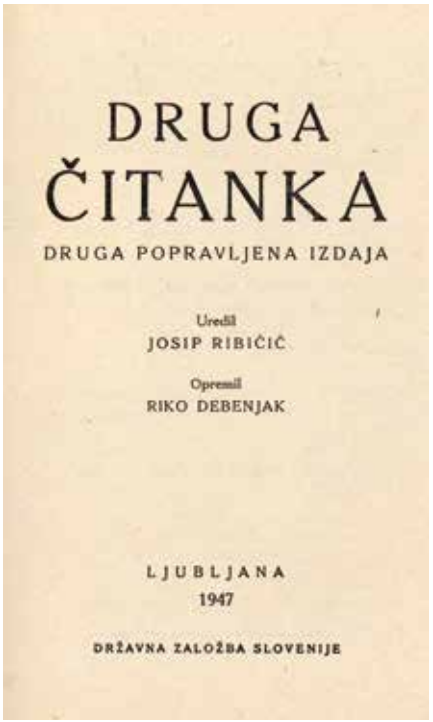
Roditeljski svet je bil ustanovljen 26. avgusta 1945. Sestavljen je bil iz trinajstih članov: zastopnikov staršev, šole, antifašistične zveze žena, zveze mladine Slovenije in prosvetnih referentov vseh treh krajevnih ljudskih odborov. Januarja 1946 so bili roditeljski sveti ukinjeni. Avgusta 1946 so ustanovili krajevni šolski odbor, člani so bili: Andrej Mlinar (Dolenja vas 46), predsednik, Alojzija Modic (šolska upraviteljica), tajnica, France Kebe (Dolenje Jezero 9), blagajnik, člani odbora: Franc Mele (Cerknica 62), France Kebe (Cerknica 243), Anton Opeka (Zelše 10).

Prireditve, dogodki, izleti

V šolskem letu 1945/46 se je zvrstilo veliko prireditev v »domu ljudske prosvete« (zdajšnji kulturni dom), tako so septembra obeležili obletnico osvoboditve Beograda, v novembru obletnico oktobrske revolucije, 29. novembra so praznovali dan republike s povorko po Cerknici in proslavo, Prešernov dan, 27. april s povorko in proslavo, praznik dela, praznik zmage. Junija 1946 so pripravili šolsko prireditev pod geslom »Delu čast«, akademski slikar **Lojze Perko** je šoli podaril sliko »Delu čast«. Julija 1946 se je v Cerknici odvijal kulturni festival, med drugim je bila uprizorjena igra

Računica za 2. razred osnovne šole, 1950, hrani Jožica Mele.

Druga čitanka, 1947, hrani Jožica Mele.

France Prešeren, razglednica, delo Maksima Gasparija, hrani KJUC.

Matiček se ženi, ki jo je odigrala igralska družina iz Dolenjega Logatca. Junija 1947 so bili za teden matere in otroka v dveh izložbenih oknih pri Logarju razstavljeni šolski izdelki in stenčasi. Maja 1947 so pionirji skupaj z učiteljicami obiskali Postojnsko jamo, drugi razred je šel na Križno goro. 16. septembra 1947 so s proslavo in povorko obeležili priključitev Primorske k Jugoslaviji, 19. septembra je bila »spominska prireditev četrte obletnice požiga Cerknice po Nemcih«. Januarja 1948 so proslavili 70-letnico pesnika Otona Župančiča z naslednjim programom: 1. Zima, zima bela. Petje, 2. Predavanje učiteljice Matilde Klammer, 3. Uganke. Prizorček, 4. Ciciban – cicifuj. Deklamacija, 5. Ciciban in čebela. Deklamacija, 6. Hej Slovani!, petje. Velik uspeh je doživela igrica Desetnik, ki so jo uprizorili pionirji. »Čisti dobiček se je porabil za nabavo knjig pionirske knjižnice«. Igro je

režirala učiteljica pripravnica **Pavla Sever**. Februarja 1948 so šli pionirji na vrh Slivnice, organiziran je bil tudi izlet šolske mladine v neznano smer (Kamna gorica, Drašlerjev studenec, Matičkovo brezno). Učenci od tretjega razreda dalje so se pod vodstvom štirih učiteljic v maju 1948 udeležili izleta v Opatijo. 31. decembra 1948 so priredili novoletno jelko. »Ob 13. uri se je pripeljal pred dom dedek Mraz, ki je imel na odru primeren nagovor. Sledil je kratek film. Nato so bili obdarovani vsi otroci. Pavliha je zadajal Cicibanove uganke in delil bonbone v nagrado za pravilno rešitev ugank. Dva harmonikarja sta igrala narodne in partizanske pesmi. Otroci so bili brezplačno postreženi s čajem in pecivom.«

Februarja 1949 so praznovali 100. obletnico Prešernove smrti, nagovorila jih je šolska upraviteljica, deklamirali so Vrbo, Uvod h Krstu pri Savici, Rošlin in Verjanko, Memento mori, o liku in delu pesnika je predavala učiteljica Tilka (Matilda) Mele (rojena Klammer). Na koncu so zapeli Zdravljico in državno himno. V maju 1949 je šesti razred odšel na dvodnevni izlet v Zagreb pod vodstvom razredne učiteljice Roze Bolha. Junija 1949 se je odvijal teden tehnike, tehnične izdelke učencev so razstavili v izložbenem oknu na Veliki ulici, v vseh razredih so pisali naloge o tehniki, učenci višjih razredov so si ogledali tovarno LIP v Cerknici. 1. januarja 1950 so priredili novoletno jelko. Dijaki gimnazije so uprizorili igrici Sneguljčica in Pepelka, dedek Mraz je med otroke razdelil darila. Maja 1951 so proslavljali dan pomladi z izletom v Martinjak, kjer je bila pogostitev. Junija istega leta so šli na izlet v Opatijo in na Reko. 1. junija 1952 so slovenski književniki priredili literarni večer. Učenci so spoznali: Franceta Bevka, Bena Zupančiča, Lili Novy, Ceneta Vipotnika in Maričko Žnidaršič. Junija 1952 je bilo več šolskih izletov. Četrti razred je šel v Pekel pri Borovnici, od tam pa peš nazaj prek Kožljeka v Cerknico. Tretji razred je obiskal Ljubljano, prvi in drugi razred pa sta imela izlet v bližnjo okolico Cerkniškega jezera.

Zdravstveno stanje učencev

Decembra 1946 je na šolo prišel dentist in učencem 1., 2. in 3. razreda pregledal zobovje, »ubožnim učencem ga je brezplačno popravil«. Maja 1947 je zdravnik **Stanko Pušenjak** pregledal šolske otroke, isti dan je potekalo tudi cepljenje proti kozam. Leta 1948 je imela šolska upraviteljica Alojzija Modic na roditeljskem sestanku predavanje »Kako ubranimo otroke jetike«, šolsko predavanje o jetiki za učence višjih razredov je imela učiteljica Matilda Klammer. V šolskem letu 1947/48 je bilo na šoli 30 primerov nalezljivih bolezni, 237 primerov drugih bolezni in 23 primerov poškodb. Oktobra 1948 so bili učenci dvakrat cepljeni proti tifusu. Zdravnik Stanko Pušenjak je aprila 1949 pregledal učence »glede snage«. Ugotovil je, da je imela ena učenka garje, trije uši v laseh, dva učenca bolhe, nekaj pa je bilo neumitih. Za šolsko leto 1951/52 so zapisali, da med učenci ni bilo težjih in nalezljivih bolezni, nekaj otrok je imelo ošpice, nekaj zlatenico ter manjša obolenja. Nevšečnost na šoli pa so bili ušivost in posamezni primeri srbečice.

Mernik – prostorninska mera za žito, približno 30 litrov – je bil mera tudi za količino pobranih hroščev (MH).

Obdarovanje

V aprilu 1946 je bilo med ubožne otroke, predvsem vojne sirote, razdeljenih 20 parov čevljev, od irskega Rdečega križa (RK) je 100 učencev dobilo po ¼ kg sladkorja na osebo, junija pa je ameriški RK poslal 124 zvezkov, ki so bili razdeljeni med učence. Februarja 1947 je Okrajni RK Slovenije (RKS) poslal deset litrov ribjega olja, ki ga je dobilo 45 otrok, devet parov čevljev so razdelili med vojne sirote in ostale potrebne učence, dobili so tudi pet hlač ter 18 suknjičev in jopic. Kanadski Slovenci so januarja 1948 darovali: zvezke, radirke, svinčnike, peresa. Mednarodni fond za pomoč otrokom je prispeval 25 litrov ribjega olja. RKS je daroval 28 učnih knjig in pet zemljevidov Jugoslavije. Za novoletno jelko je šola prejela in razdelila 20 risalnih listov, pet blokov, pet čopičev, pet ravnil, deset šestil.

Pogozdovanje, lov na koloradskega hrošča

Aprila 1947 je 100 učencev od 4. razreda dalje pogozdilo parcelo v izmeri 16 arov s 500 sadikami, aprila 1948 so na parcelo v Pretržju zasadili 1000 smrečic. 25. aprila 1949 je 145 učencev pod vodstvom razrednih učiteljev pogozdilo 80 arov parcele agrarne skupnosti s 1000 smrečicami. Jeseni 1949 so na Slivnici in spomladi 1950 v Krivih doleh v šolskem letu 1949/50 posadili 4500 sadik.

Maja 1948 so učenci pod vodstvom učiteljstva nabrali pet mernikov rjavega hrošča. 22 učencev je z učiteljico Rozo Bolha pregledalo 112 arov krompirišč zaradi koloradskega hrošča, z učiteljem Jožetom Kristenom deset učencev 112 arov krompirišč ter 25 učencev z učiteljicama Matildo Klammer in Alojzijo Modic osem hektarov krompirišč. »Pri pregledih je bil izid negativen.«

Viri in literatura:
1. Arhiv družine Mele, dokumenti
2. Domoznanski oddelek Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica (KJUC), fototeka
3. Hiti, F.: Osnovna šola Sv. Duh, v: Bloški korak, junij 2022, str. 8–11
4. Kebe, J.: Cerkniško jezero in ljudje ob njem, 2011
5. Slovenski šolski muzej (SŠM), dokumentacijska zbirka, mapa osnovne šole Cerknica
6. Šolska kronika mešane osnovne šole v Cerknici, od 2. novembra 1945, ZAL
7. Zgodovinski arhiv Ljubljana (ZAL), SI_ZAL_CER/0048 Osnovna šola Cerknica
8. https://www.enotranjska.si/arhivi/?groupid=80&id=300#Gallery_436-511
9. https://fran.si/iskanje?View=1&Query=mernik

Avtorica: **Vesna Telič Kovač**

Filmska zgodba o razpetosti med identiteto in ideologijo

Knjiga Monike Žagar Dva brata, dve sestri o generaciji prednikov je spodbudila tudi nastanek celovečernega dokumentarnega filma, ki je bil predpremierno prikazan na 27. Festivalu slovenskega filma v Portorožu, kinematografsko premiero in pot po kinodvoranah pa začenja maja, osemdeset let po uradnem zaključku druge svetovne vojne. Družina Žagar, veletrgovci z lesom iz Loške doline, ki so s knjižnih strani oživeli na filmskem platnu, kdo so bili, kakšna je njihova zgodba?

Knjiga Dva brata, trije svetovi, ki je izšla pred desetimi leti pri Mladinski knjigi, govori o vzponu in zatonu družine Žagar, ki je v začetku 20. stoletja na Notranjskem ustvarila mednarodno uspešno lesno industrijo. Njihov koncern je segal od Prezida do Trsta, natančneje do Barkovelj, kjer so imeli v lasti meščansko vilo, trgovino in nekaj skladišč lesa, ki so ga prodajali vse do Egipta. Žagarji so v Ljubljani na Resljevi ulici zgradili eno prvih večstanovanjskih stavb s poslovnimi prostori, ki se je po komfortnosti in namembnosti lahko kosala celo z znamenitimi ljubljanskimi Dukičevimi bloki. Grobnico družine Žagar na Rakeku pa je zasnoval arhitekt Plečnik. Predelavo in prodajo lesa je pred vojno začel Franjo Žagar, ki pa je decembra 1918 umrl zaradi španske gripe. Posle je prevzela še podjetnejša in inovativnejša soproga Tonca. Franjo je lesno industrijo začel v dvajsetih letih na Hrvaškem na Milanovem vrhu, kjer je zgradil pravo gozdarsko mestece. V njem je delalo in živelo nekaj sto delavcev z družinami. Kompleks je bil opremljen z najmodernejšimi parnimi žagami, tovornjaki, imeli so svojo šolo, knjižnico, kapelo, tamburaško skupino, kovali pa so celo svoj lasten denar – Žagarjeve vinarje. Lesni kompleks na Milanovem vrhu je posredno zaposloval tudi številne prebivalce Loške doline, Cerknice in Rakeka, ki so se ukvarjali s transportom lesa do železniške postaje na Rakeku, ki je prek proge Dunaj–Trst povezovala Notranjsko s svetom. Milanov vrh je leta 1937 v nepojasnjenih okoliščinah pogorel, družina Žagar pa je posle nadaljevala z žago in trgovino v Markovcu, do konca druge svetovne vojne pa še z žago in skladiščem lesa na Rakeku. Tudi žaga v Markovcu in kompleks na Rakeku sta med vojno pogorela, po govoricah pa naj bi pri požigu sodeloval eden od bratov Žagar.

Pogovor z režiserjem Miho Čelarjem

Dva brata – Karel Line in Franci Franjo Žagar, ki sta nasledila lesni koncern, sta imela le drug drugega, pa vendar sta si bila tako zelo različna; ne le značajsko, tudi na svet sta gledala vsak s svoje strani. Kaj ju je privedlo na nazorsko nasprotna bregova?

Franci in Line Žagar sta se rodila ob koncu prve svetovne vojne. V nekaj letih sta ostala brez očeta. Mama Tonca (Antonija Kobi, vdova Žagar), ki se je povsem posvetila poslom, jima je zagotovila najboljšo vzgojo in šolanje na takrat elitnem Kollegiumu Kalksburg pri Dunaju. Mlajši Franci je v mladosti najbolj pogrešal družino, tri leta starejši Line pa močno življenjsko oporo, ki jo je desetletje zatem našel v strukturi ene od novonastalih svetovnih ideologij. Na trgovski akademiji v Ljubljani se je navdušil nad sovjetsko idejo pravične družbe in postal komunist. Mama je leta 1934 umrla in Franci in Line sta pri le sedemnajstih in dvajsetih letih podedovala celoten koncern. Vse tri žage, ki so do konca vojne pogorele, so sprožile govorice, da naj bi jih zažgal ali pri požigu sodeloval prav Line. Na Milanovem vrhu naj bi tako dokazal svojo zvestobo partiji, pozneje pa naj bi po ukazu poveljstva partizanske vojske želel preprečiti, da bi Žagarjevo premoženje padlo v roke okupatorju. Linetove udeležbe pri požigih nismo povsem dokazali niti v filmu, vznemirja pa že misel, da kakršna koli ideologija lahko tako determinira človeka, da dvigne roko nad lastno premoženje in se ideološko postavi proti lastnemu bratu.

Povojno obdobje so zaznamovali razlastitev in podržavljenje podjetja, predvsem pa pripadnost dvema nasprotujočima si ideologijama. Kaj je obe veji družine Žagar privedlo do popolne osebne odtujitve?

Line je po vojni postal pomemben partijski funkcionar in z ženo Heleno pet let zasedal položaj jugoslovanskega gospodarskega atašeja za Južno Ameriko. Po vrnitvi je do upokojitve vodil nekaj uvozno-izvoznih podjetij, ki jih je takratni režim uporabljal za nadzor uvoza tujega blaga in proizvodov. Franci pa je bil vse življenje nadzorovan in onemogočan. Po vojni je bil najprej kot prokurist deležen razlastitve, v edino stanovanje v nekdaj njihovi stanovanjsko-poslovni stavbi na Resljevi pa jim je država naselila še tri prisilne sostanovalce. Po vojni je moral hoditi na zaslišanja, upokojil se je kot mali referent neke turistične agencije. Veliko presenečenje za družino je bilo, da Line in Helena nista mogla imeti otrok, Franciju in njegovi ženi Meti pa sta se po koncu vojne rodili hčerki Barbara in Monika. Line in Helena sta se iz Južne Amerike vrnila na Resljevo, kjer jima je država, ironično, v nekoč njihovi stavbi namenila veliko stanovanje, ki je čez dvorišče gledalo na stanovanje, v katerem je živel Franci z družino in tremi sostanovalci. Helenina skušnjava po otrocih je bila tako huda, da je zahtevala od Mete, da jima s Francijem v posvojitev prepustita mlajšo hčer Moniko. To je do konca skalilo odnose in družini sta prekinili vse stike do Helenine smrti.

Dve sestri – Barbara in Monika Žagar, ki sta po letih, ko sta tudi sami izkusili tujino in tujost, skozi film raziskovali zgodbo očeta in strica, surove reze zgodovine,

ki se ni zaključila leta 1945. Sestri sta po vrnitvi začeli iskati ponikajoče zgodbe, raznolike glasove, razpršene koščke in počasi sestavljati svoj in družinski mozaik. Je to naključje ali se je tudi pri sestrah ponovil družinski vzorec dveh nasprotujočih si svetovnih nazorov?

Starejša hči Barbara je najprej v šoli, potem v različnih službah občutila zaničevanje in diskriminacijo, ker je bila Žagarjeva. Zato je med študijem odšla v London, po vrnitvi je tri leta preživela v Iraku, v začetku osemdesetih pa se je odselila v Avstralijo. Monika je odraščala v nekoliko drugačnih razmerah, na Filozofski fakulteti je bila del generacije, ki je zasedla fakulteto in sprožila študentsko gibanje. Kot ustanovna članica je sodelovala tudi v gledališko-političnem eksperimentu Gledališče Pupilije Ferkeverk. V sedemdesetih je odšla na Norveško, v osemdesetih v ZDA, na Berkeleyju doktorirala iz skandinavistike in do upokojitve predavala na univerzi v Minnesoti.

Roman je bil povod za filmsko odstiranje zgodbe, ki je po osmih desetletjih še vedno tudi zgodba premarsikatere slovenske povojne družine, zgodba o naši povojni bolečini, strahu, jezi, travmi, ki se patološko prenašajo iz generacije v generacijo. Kako je zgodba iz knjige nadgrajena za prikaz na filmskem platnu?

Roman je Monika Žagar napisala ob vrnitvi v Slovenijo. Ker je bila vojna travma v družini izrinjena, ne nazadnje je pismo z zahtevo posvojitve našla šele po stričevi in tetini smrti, je bilo pa pisanje zanjo nujno razčiščevanje preteklosti, s katerim se je lahko notranje mirna in varna vrnila. V filmu je dodana še perspektiva starejše sestre Barbare, kar je zgodbo navdihnilo s sociološkim diskurzom, v katerem politika lahko zareže tako globoko, da uniči odnos bratov.

Film prihaja v kinematografe 8. maja, ravno na dan obletnice konca druge svetovne vojne, in bo znova odprl bolečo tematiko slovenske vojne travme, ki pri nas razdvaja že tretjo generacijo. Naši spomini na vojno so že skoraj zbledeli, kot družba pa postajamo vedno bolj razdeljeni in disfunkcionalni. Značilnost vojne travme je, da ne izzveni, ampak se preseli v nezavedno, od koder se potem prenaša na vsako naslednjo generacijo. Tudi družina Žagar se bo tako končala s sestrama, saj za njima ne bo nobenih naslednikov.

Ob filmski premieri bo založba Mladinska knjiga izdala zvočno knjigo, ki ji bo glas posodila dramska igralka Silva Čušin; ta zgodbo pripoveduje tudi v filmu.

Spomin ljudi, ki so družino in dogajanje poznali oziroma bili nekoč deležni pripovedi o ljudeh in obdobju, ki je tako zaznamovalo slovenski narod, je vedno bolj bled, mogoče namenoma preoblikovan, pomenljivo potlačen. Je bilo iskanje pričevalcev in drobcev, ki bi še vedno perečo tematiko o razpetosti med lastno identiteto in ideologijo pomagali sestaviti v filmsko podobo, še posebej zahteven in izzivov poln projekt?

Filmska zgodba s kamero sledi sestrama, ki raziskujeta zgodbo strica in očeta. V dokumentarcu, ki s pomočjo »motion comic« animacije po predlogah nagrajenega slovenskega avtorja stripov Gašperja Krajnca rekonstruira zgodbo v preteklosti, pa smo v sedanjosti obiskali vsa nekdanja posestva Žagarjevih in tam poiskali ljudi, ki hranijo spomine na dogodke in družinske člane. Ob odstiranju vojnih travm je v ljudeh še vedno prisoten strah ali vsaj zadržek, prebivalci Loške doline in Cerknice pa so se v marsičem izkazali kot prav posebni ljudje, ki skrbno hranijo svoja krajevna izročila in zgodovino pojmujejo kot ključ za razumevanje sedanjosti. V posebno pomoč nam je bila tudi skupina ustvarjalcev, ki v spletni bazi Stare slike hrani na tisoče starih fotografij in spremnih besedil, ki pripovedujejo stoletno zgodovino Notranjske.

Žagarjeva žaga in trgovina v Markovcu (📷 Arhiv družine Žagar)

Film, ki se ideološko ne nagiba na nobeno stran, ki ostaja popolnoma apolitičen, z zgodbo o razdvojenosti nagovarja gledalce k razmisleku, pogovoru. Kje se bodo zgodile slovenska premiera in ostale projekcije filma? Kako bo projekt, ki presega filmsko predvajanje, še medijsko podprt?

Filmske projekcije bodo na Radiu Ognjišče spremljale okrogle mize, katerih udeleženci so tako ali drugače vpeti v slovensko vojno travmo. Udeleženci radijskih oddaj bodo prisotni tudi na premieri v Cerknici in nato v Izoli, Ljubljani in Mariboru.

Namen širitve zgodbe iz filma na radio in v zvočno knjigo je, da bi tako nikoli razrešena slovenska vojna travma še enkrat vstopila v najširši javni prostor. Kot posamezniki in družba osemdeset let po drugi svetovni vojni, morda že na pragu tretje, še vedno trpimo vse posledice odnosne disfunkcionalnosti, ki pa so le na videz rezultat naše družbene nemoči. Vsakokratna politika in centri moči namreč take družbene razmere s pridom izkoriščajo za svoje parcialne cilje, zato bomo lahko narodno spravo ob predhodnem izenačenju vsega človeškega trpljenja dokončno lahko dosegli le sami.

Razstava o Maistru postavljena v Kamniku

Nevena Savić

Del lanskoletne razstave »Rakek in Unec generala Rudolfa Maistra: drugi, a vendar pravi dom«, ki jo je ob Maistrovem letu v sodelovanju z Notranjskim domoljubnim društvom general Maister (NDDGM) Unec gostila rakovška knjižnica, je v novi grafični podobi zaživel v rojstni hiši Rudolfa Maistra v Kamniku. Pogosto zapostavljeni del njegove biografije, povezane z bivanjem ter delovanjem na Rakeku in Uncu, je avtor razstave **mag. Franc Perko** predstavil tudi z obširnim člankom, ki je bil poleti objavljen v Delu. Opazila ga je tudi vodja Maistrove hiše **Alenka Juvan**, ki je obiskala rakovško knjižnico, kjer so jo sprejeli knjižničarka **Neveno Savić** in predstavnika NDDGM Unec Franc Perko in **David Kavčič**. Prišlo je do dogovora o sodelovanju in odprtja prenovljene razstave z novim naslovom »Notranjska, Maistrov drugi, vendar pravi dom«, pod katero sta podpisana Perko in Juvanova. Odprtje 26. marca je v uvodu pozdravila direktorica Medobčinskega muzeja Kamnik **mag. Zora Torkar**, za slovesno vzdušje pa so s pesmijo poskrbeli Dragonarji generala Maistra. Zbrane sta nagovorila tudi soavtorja. Juvanova je pojasnila, kako je prišlo do sodelovanja, Perko je kulturni program zaokrožil z orisom pomembnejših dejstev, ki jih odkriva razstava. Zahvalil se je, da so v Kamniku prepoznali vrednost novih spoznanj o Maistru in njegovi družini, poudaril je tudi Maistrovo vlogo pri določitvi rapalske meje: »S svojo odločno, a diplomatsko akcijo je preprečil Italijanom, da bi si odtegnili pomemben del ozemlja med Logatcem in Uncem. Če ne bi bilo njegovih odločnih zahtev, bi tudi ta konec doživel fašistično represijo, kot jo je ostali del Primorske. S tem je dejansko rešil tudi svoj drugi dom na Uncu.« Razstavo, na kateri je na ogled tudi Maistrov stol z Unca, ki ga je rojstni hiši Rudolfa Maistra podaril Borut Maister, lahko obiščete do 26. marca 2026. ■

Praznovanje rojstnega dne Rudolfa Maistra

David Kavčič

Notranjsko domoljubno društvo generala Rudolfa Maistra (NDDGM) Unec in Podružnična šola Rudolfa Maistra Unec sta združila moči in pripravila prireditev ob 151. obletnici rojstva generala in pesnika Rudolfa Maistra - Vojanova. Pred spomenikom so predsednik NDDGM Unec **David Kavčič**, podpredsednica **Majda Palčič Marc** ter vodja podružnične šole **Neža Zakrajšek** položili cvetje. Prireditev se je nadaljevala v Maistrovi dvorani, kjer so v programu sledili recitacije, ples ter petje šolskega zbora. Zbranim je življenje in delo Maistra na Uncu predstavil predsednik NDDGM Unec. Besedo je nato prevzela nekdanja učiteljica Majda Palčič Marc ter razložila nastanek Maistrove pesmi Katrca na Zavrhu, kjer je general in pesnik preživljal jesenske počitnice. Za zaključek pa se je Kavčič zahvalil pomočnici ravnateljice Osnovne šole »Jožeta Krajca« Rakek **Urški Drobnič** ter ji izročil knjižno darilo. Zahvala za sodelovanje je veljala tudi učiteljskemu zboru šole na Uncu ter vsem nastopajočim učenkam in učencem. ■

Vabilo k dopolnjevanju zbirke žrtev druge svetovne vojne

Tamara Logar

Druga svetovna vojna je Evropo globoko zaznamovala, življenje je izgubilo okoli 60 milijonov ljudi. Tudi Slovenija je utrpela hude izgube – umrlo je približno 6,7 odstotka prebivalstva. Čeprav so žrtve dolgo burile politične in zgodovinske razprave, potrebe po celovitem popisu ni bilo. Občinski organi, društva in posamezniki so sicer pripravljali sezname, a ti so zajemali le ožje skupine. Inštitut za novejšo zgodovino je leta 1997 zagnal projekt popisa vseh smrtnih žrtev vojne in povojnega nasilja z območja Slovenije. Nastala je zbirka z več kot 100.000 žrtvami, dostopna na portalu www.sistory.si. Vsak zapis vsebuje osebne podatke in podatke o okoliščinah smrti. Podatki so zbrani iz številnih arhivov, matičnih knjig, časopisov in ustnih pričevanj, je pa identiteta posameznih žrtev različno popolno ugotovljena. Danes je objavljena celotna zbirka, kar omogoča celovitejši vpogled v usode posameznikov. Novost portala je, da lahko uporabniki sami dopolnjujejo zbirko – dodajajo informacije, dokumente, fotografije in zgodbe. Kako je vojna zaznamovala posamezne skupnosti, ponazarja primer občine Cerknica. Občina Cerknica je v 2. svetovni vojni in neposredno po njej utrpela hude izgube. V zbirki je trenutno zabeleženih 1399 žrtev, med katerimi je 1271 moških in 128 žensk. Med žrtvami so bili 403 civilisti, preostali pa so pripadali različnim vojaškim in paravojaškim enotam. Največ žrtev iz občine Cerknica je bilo evidentiranih v letu 1945, ko se je nasilje ob koncu vojne in neposredno po njej močno stopnjevalo. Ti podatki jasno kažejo, kako globoko je vojna zaznamovala tudi lokalno skupnost. Zbirka ni le zgodovinski vir – je poklon vsem, ki so v vojni izgubili življenje. Vabljeni, da obiščete spletno stran, poiščete podatke o svojcih in prispevate k ohranjanju spomina.

Franc Anton Steinberg na razstavi Barok v Sloveniji

✍ Marija Hribar

V Narodni galeriji je na ogled zanimiva razstava z naslovom Barok v Sloveniji, ki prinaša tudi tri dela, povezana s **Francem Antonom Steinbergom**, saj je bil odličen slikar in risar. Razstavljena je njegova znana oljna slika Ribolov na Cerkniškem jezeru iz leta 1714, ki jo hrani Narodni muzej. Predstavljen bakrorez Zimski ribolov v zaledenelem Rešetu, objavljen v Temeljitem poročilu o na Notranjskem ležečem Cerkniškem jezeru leta 1758, je tudi delo Franca Antona Steinberga. Navedba ob bakrorezu, da je avtor Joseph Weinmann, je napačna, saj je bil zgolj bakrorezec. Res veliko odkritje za obiskovalce pa je do zdaj neznano delo Memento mori s portretom Franca Antona Steinberga, nastalo okoli leta 1721. V Zakladnici zgodovine so zapisali: »Delo je bilo pred leti kupljeno na eni izmed avstrijskih dražb. Avtorstvo je neznano. Gre za najstarejši znani portret Steinberga iz okoli leta 1721, definitivno pa pred letom 1724, saj bi njegovo imenovanje za upravitelja idrijskega rudnika zagotovo bilo napisano med njegovimi nazivi v kartuši. Motivsko se delo naslanja na baročni slogan ›Memento mori‹, torej spominjaj se smrti. Na desni strani je bog časa Kronos, na levi pa boginja modrosti Atena. Smrt se drži Steinbergovega portreta, češ da bo prišla ponj, medtem ko eden izmen puttov smrti preprečuje vzetje, češ da še ni čas za to. Nad kartušo, v kateri so zapisani Steinbergovi nazivi, dva putta držita Steinbergov plemiški grb. Spodaj vidimo tudi Steinbergove atribute, to je geodetska oprema, ter nagrobni zapis, kjer je prostor, da se dopolni letnica njegove smrti.«

Avtorstva sicer na hitro res ne moremo dokazati, toda glede na Steinbergovo odlično risarsko in slikarsko znanje ter talent lahko domnevamo, da morda ni tako daleč od resnice, da je tudi Memento mori njegovo delo, kar bi lahko dokazali ali ovrgli s primerjavo Steinbergovih del. ■

Memento mori (📷 Zakladnica zgodovine)

Avtorica in fotografinja: **Marija Hribar**

Dan knjige 2025 v cerkniški knjižnici

V Knjižnici Jožeta Udoviča smo za dan knjige pripravili pester, pesniško obarvan dogodek. V prvem delu smo obiskovalcem predstavili spominsko sobo Jožeta Udoviča, v kateri je njegova osebna knjižnica, ki vsebuje okrog 3000 knjig in revij v različnih jezikih; največ je poezije v francoščini, nemščini, španščini, angleščini ...

Predstavljeni so bili tudi Udovičevi rokopisi, ki jih hrani knjižnica, predmeti, fotografije, diapozitivi, ki jih je Udovič napravil na svojih poteh po domovini (Dolenjski, Notranjski, Primorski) in tujini. Pomembni pričevalci so zbirke fotografij kozolcev, ostrnic, pokrajine ... Udovič je dokumentiral svet, ki ga danes ni več.

V drugem delu smo povezali zgodbi dveh ustvarjalcev, dveh prijateljev, pesnika Udoviča in pesnika ter izjemnega urednika pri Cankarjevi založbi Ceneta Vipotnika. Vipotnik je bil človek, ki je Udoviču vedno stal ob strani, zbližala pa sta se prav zaradi poezije. Ko je leta 1948 Udovič pustil službo in postal svobodni književnik, je bilo pomembno, da je bil prav Vipotnik urednik, saj je podpiral Udoviča glede prevajanja, ta pa mu je pomagal pri sestavljanju programa. Prav ta dvojica je bila ključna, da smo v slovenščino dobili velikane svetovne književnosti: Lorco, Kafko, Poeja, Brocha, Kazantzakisa, Joyca, Laxnessa, Nerudo ... Vipotnik je sredi dela leta 1972 umrl, kar je bil za Udoviča hud šok, v dnevnik je zapisal: »Človek, ki mi je dal toliko možnosti za delo, da sem mu v resnici največ dolžan. « Poleg hude žalosti je ta dogodek torej prinašal tudi razmislek o Udovičevi eksistenci. Vendar je za Vipotnikom Avtorica in fotografinja: Marija Hribar Dan knjige 2025 v cerkniški knjižnici V Knjižnici Jožeta Udoviča smo za dan knjige pripravili pester, pesniško obarvan dogodek. V prvem delu smo obiskovalcem predstavili spominsko sobo Jožeta Udoviča, v kateri je njegova osebna knjižnica, ki vsebuje okrog 3000 knjig in revij v različnih jezikih; največ je poezije v francoščini, nemščini, španščini, angleščini ... za urednika na založbo prišel Tone Pavček in vse je teklo naprej. V Pavčkovem pismu Udoviču iz leta 1975 preberemo, da sta decembra tega leta, torej pred petdesetimi leti, istočasno izšli pesniški zbirki Udovičevi Darovi in Vipotnikova Zemlje zeleni spomin.

Zadnji del dogodka je bil posvečen branju pesmi Jožeta Udoviča, Ceneta Vipotnika in Neže Maurer. Obiskovalci so prejeli knjigi zbranih del Jožeta Udoviča ter Pibernikovo monografijo o Jožetu Udoviču.

Maistrov večer na Uncu z Marijano Brecelj

David Kavčič Tomaž Čuček

V Maistrovi dvorani na Uncu smo 29. marca člani Notranjskega domoljubnega društva general Maistra (NDDGM) Unec pripravili sobotni večer z gostjo **Marijano Brecelj**, gledališko, filmsko in televizijsko igralko ter domoljubko. Večer je bil posvečen rojstnemu dnevu generala Rudolfa Maistra - Vojanova. Uvodni del je pripadal pevskemu zboru Dragonarji generala Maistra s pesmijo Maistrove himne Slovenec sem. Pogovor, ki ga je vodil **Mitja Fajdiga**, je bil o karieri Marijane Brecelj, ob tej priložnosti pa nam je tudi recitirala Maistrovo pesem Polnoč. Z recitacijo Maistrove pesmi Nageljček se je gostji pridružila tudi učenka **Mia Gojčič**. Kot se spodobi za rojstni dan, je **Benjamin Škrab** na harmoniko zaigral nekaj poskočnih melodij. Voditelj večera je dal besedo tudi poslušalcem, ki so gostji zastavljali vprašanja. Z veseljem je odgovarjala na njih in razvil se je sproščen pogovor o delu v gledališču ter filmu. Vprašali smo jo tudi o njenem pogledu na domoljubje in Maistra. Po prisrčnem klepetu se je predsednik NDDGM Unec **David Kavčič** gostji ter vsem nastopajočim zahvalil in jim izročil darilca ter cvetje. ■

KUD PA-leta v gradu Snežnik

Janez Dragolič Igor Vidrih

Člani Kulturno-umetniškega društva (KUD) Pa-leta smo v začetku aprila odprli razstavo v galerijskih prostorih gradu Snežnik, katere namen je bil kar najverodostojneje prikazati ustvarjalno energijo in tehniko grafičnega ustvarjanja naših članov v prvem četrtletju leta 2025. Po dogovoru z mentorjem, akademskim slikarjem **Božidarjem Strmanom - Mišem**, smo začeli z izdelavo del visokega tiska in končali z izdelki globokega tiska. Od vsake vrste tiska smo razstavili po en grafični izdelek na udeleženca. Razstavljeni so v zgornjih galerijskih prostorih gradu Snežnik. Ustavili smo se pri tehniki jedkanice, v drugem delu leta pa bomo nadaljevali z aquatinto. V drugem delu razstave – akrilnem – se vsak udeleženec predstavlja z dvema deloma. Naša dela so videti reprezentativno in zaznamovana s prepoznavnim ustvarjalnim značajem. Lahko rečemo, da je vsak posebej našel svojo izrazno polje v tem neomejenem svetu likovne umetnosti. Razstava je mentorsko žirirana in predstavlja našo sedanjo ustvarjalno raven. ■

Notranjski rogisti zaigrali na Celjskem sejmu

Slavko Tornič Arhiv društva

V marcu je Celjski sejem gostil prireditev Pozdrav pomladi s petimi marčnimi sejmi. Celje je tako postalo stičišče ljubiteljev narave, kulinarike, čebelarstva, lovstva, športa in tradicije. V okviru sejma Dnevi lovstva je potekalo tudi 51. srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije pod imenom Dan lovske kulture, ki smo se ga udeležili tudi Notranjski rogisti. Na prireditvi je prvič zaigrala Mala godba Lovske zveze Slovenije pod vodstvom **mag. Janija Šalamona**. Godbeniki lovci, zbrani iz vse Slovenije, smo se prestavili s tremi skladbami. V uvodu koncerta smo zaigrali slovensko himno z združenimi pevskimi zbori. Po govoru predsednika Lovske zveze Slovenije (LZS) **Alojza Kovšce** smo predstavili še Avsenikovo Lovsko koračnico in skladbo V logu avtorja Vinka Štrucla. V Mali godbi LZS je sodelovalo kar šest članov Notranjskih rogistov – **Matevž Dobrovoljc** na činelah, po bobnu je udarjal **Kristjan Štravs**, na tubi je nizke glasove obvladoval **Robi Ule**, na trobenti se je predstavil **Peter Tomšič**, **Milivoj Matkovič** je zastopal tenorje, **Slavko Tornič** pa baritone. Drugi člani Notranjskih rogistov so zaigrali v združeni skupini slovenskih rogistov. Na poti domov smo se ustavili še v gostilni v Domžalah, kjer smo večer, na veliko veselje ostalih gostov, končali z naborom lovskih skladb. ■

Folklorni nastop v Vnanjih Goricah

Vida Žlogar Zvonka Godeša

Folklorno društvo Rakek je 11. in 12. aprila sodelovalo na celovečerni igri z naslovom Kako so Rožmarinci širili dvorano, ki jo je v Vnanjih Goricah pripravilo Folklorno društvo Rožmarin. Prireditev je bila prava poslastica za ljubitelje ljudskega plesa, saj so se na odru zvrstili raznoliki odrski prizori, polni energije, domišljije in humorja. Rakovški folklorniki so navdušili s spletnim prizorom Butalca na plesu, avtorice **Vide Žlogar.** Na plesišču sta se pojavila dva simpatična Butalca, ki sta s svojimi okornimi, a samozavestnimi koraki izstopala od drugih plesalcev. S svojo šaljivo igro, živahnostjo in zabavnimi izrazi sta hitro pritegnila pozornost in nasmejala občinstvo. Zdelo se je, kot da sta prav onadva tista, ki v Butalah postavljata plesna pravila – in to z veliko mero ponosa in humorja. Nastop Folklornega društva Rakek je v polno dvorano prinesel smeh in veselje, plesalci so znova pokazali, da folklora ni le tradicija, ampak tudi živahna srčna umetnost. ■

Obisk knjižnice v stari Gorici

Marija Hribar

Kolektiv Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica je na dan knjižnice obiskal Knjižnico Damirja Feigla v stari Gorici, ki je leta 1989 prešla pod upravo Narodne in študijske knjižnice (NŠK) iz Trsta. Korenine goriške knjižnice segajo v leto 1905, začela je delovati v Trgovskem domu, ki je bil že od odprtja 1904 pomembno središče narodne skupnosti v Gorici. Stavbo je zasnoval arhitekt Maks Fabiani in je združevala gospodarske, športne, kulturne, politične in družabne vsebine, v pritličju je delovala knjigarna Gabršček. V Gorici je pred prvo svetovno vojno delovalo 85 slovenskih društev, že leta 1862 so ustanovili čitalnico. Oboroženi fašisti so novembra 1926 vdrli v Trgovski dom, ga uničili, sežgali knjige in zasedli stavbo. Slovensko-italijanska antifašistična unija je v letih 1945 in 1946 sicer obudila kulturno dejavnost Trgovskega doma, vendar so ji zadnji udarec zadali zavezniki, ki so novembra 1946 izvedli prisilno deložacijo stavbe, sežgali knjige, fotografije, dokumente; vse, kar so našli v stavbi, so odnesli na smetišče. Lastnik stavbe je postala Italija. Zaščitni zakon za Slovence v Italiji (2001) predvideva vračanje odvzetih nepremičnin, med njimi tudi Trgovski dom. Leta 2013 NŠK prevzame manjšo dvorano, od leta 2021 v pritličnih prostorih deluje Knjižnica Damirja Fajgla. V pritličju sta izposoja gradiva in čitalnica, v prvem nadstropju se nahaja mladinski oddelek, na podestu je več študijskih prostorov. Knjižnica ima več kot 60.000 enot gradiva v prostem pristopu, 20 odstotkov knjig je v italijanskem jeziku. Obišče jo več kot 1700 obiskovalcev na mesec. Knjižnica je pobudnik in organizator številnih kulturnih prireditev, ki potekajo tudi v bližnji konferenčni dvorani, je pomembno kulturno središče v mestu, aktivno sodeluje z različnimi organizacijami na Goriškem in v Sloveniji. Vir: https://knjiznica.it/narodni-dom-trst/; Trgovski dom: Narodni dom goriških Slovencev (1904–2025), zgibanka ■

Drumlja, drumlja, drumljica

Alja M. Petrič Ljubo Vukelič

28. marca je Kulturni dom Cerknica gostil območno srečanje otroških folklornih skupin in Maroltovo srečanje odraslih folklornih skupin z naslovom Drumlja, drumlja, drumljica. Dogodek, ki ga je organizirala Območna izpostava Javnega sklada za kulturne dejavnosti Cerknica, je združil ljubitelje ljudskega izročila. Večer so s pesmijo odprli Ljudski pevci Jezerci, nato pa so se na odru zvrstili plesalke in plesalci Otroške folklorne skupine Folklornega društva Rakek in Folklorne skupine Malnčk iz Osnovne šole Toneta Šraja Aljoše Nova vas. V drugem delu so se v sklopu Območnega Maroltovega srečanja predstavile odrasle folklorne skupine (FS): FS Bistra (Kulturno društvo Borovnica), FS Grmada (Turistično društvo Grmada), Folklorno društvo Rakek in FS Kulturnega društva Bloke. Nastope sta strokovno spremljali **Anja Verderber** in **Hana Brezovnik**, program pa je povezovala **Zala Žnidaršič**. ■

Film o Zoranu Predinu

www.cerknica.si Ljubo Vukelič

Na platnu cerkniškega kulturnega doma so v petek, 4. aprila, predvajali celovečerni dokumentarni film Praslovan, ki govori o življenju in delu priznanega slovenskega glasbenega ustvarjalca **Zorana Predina**. Film prikazuje Predinovo pot od mladosti v delavskem Mariboru, kjer je začel svojo glasbeno pot, do vrhunca slave z bendom Lačni Franz in njegove uspešne solo kariere, ki ga je utrdila kot ikono glasbene scene.

Njegove najbolj znane pesmi v filmu odražajo pomembne družbene spremembe tistega časa, pa tudi osebne mejnike iz njegovega življenja. O vsem tem se je Zoran Predin po zaključku predvajanja pogovarjal z **Vesno Telič Kovač**, ki ga je spodbudila, da je z občinstvom delil marsikatero anekdoto iz svojega življenja. ■

Zlati medeninasti stoletniki

Vesna Telič Kovač Ksenija Mikor

Pod okriljem Zveze slovenskih godb je 12. aprila potekalo 43. tekmovanje slovenskih godb na drugi in koncertni težavnostni stopnji ter odprti stopnji ter 13. tekmovanje mladinskih godb. Godbenike je tokrat gostilo Velenje, njihov Pihalni orkester Premogovnika Velenje na tekmovanju ni sodeloval, sodelovala pa je cerkniška godba in se domov ponovno vrnila kot zmagovalka na najvišji, koncertni težavnostni stopnji. Da so se redne vaje in tudi intenzivni tradicionalni konec tedna priprav na Debelem rtiču obrestovali, dokazuje zlata plaketa s posebno pohvalo in osvojenih 94,44 odstotka točk; že tako polno vitrino pohval, medalj in pokalov v Štalci pa bo krasil še pokal za najboljšo godbo na koncertni težavnostni stopnji. Cerkniška godba je na nekoliko spremenjenem tekmovalnem nastopu orkester uigrala z ogrevalno skladbo Chanson de Matin Edwarda Elgarja, zaključili so z že znanimi Armenskimi plesi Alfreda Reeda, žirijo pa navdušili še z obvezno skladbo, ki je bila tokrat skladba slovenskega skladatelja Andreja Goričarja Hyades. Uigranost bodo Cerkničanom godbeniki z dirigentom **Mitjo Dragoličem** prikazali na junijskem Poletnem večeru, za njimi pa sta že tudi sodelovanje na občinski prireditvi in tradicionalna prvomajska budnica. ■

Mozaičarji gostujemo v Prlekiji

Karmen Petrič

Po uspešni predstavitvi mozaikov v Mariboru in Račah smo mozaičarji Kulturnega društva Rak Rakek svoje izdelke predstavili v Ormožu. Na povabilo Ljudske univerze Ormož smo v njihovih prostorih izvedli dvodnevno delavnico ter razstavili zbirko Sadje, zelenjava in slaščice. Po končani delavnici sta sledila odprtje razstave ter sproščeno srečanje z domačini.

V Knjižnici Frana Ksaverja Meška pa smo predstavili zbirko Ptice naših krajev. Tematsko se je ta razstava idealno pokrila z njihovo že prej načrtovano razstavo in predavanjem domačina **Marka Zabavnika** s fotografijami ptic. Obe razstavi bosta na ogled do 24. maja, ko bomo zaradi velikega zanimanja izvedli še eno delavnico izdelave mozaikov. ■

FD Rakek navdušilo občinstvo na Reki

Vida Žlogar Marjan Širaj

25. aprila je Folklorno društvo (FD) Rakek zaznamovalo večer folklornega festivala na Reki. Dogodek je potekal na povabilo PS Riječke Palade. Poleg gostiteljic so nastopile tudi skupine FIS Remete iz Zagreba, FS Slovenka z Reke, KU Kolajnica iz Šibenika ter SKD Prosveta – pododbor Rijeka skupaj s FA Sveti Nikola. Večer je bil prežet s pestrim programom, ki je občinstvu približal bogato kulturno dediščino regije in širše. Folklorno društvo Rakek je za ta poseben večer pripravilo dve točki – »Sem deklica mlada vesela« in šaljivo predstavo »Butalca na plesu«. Dogodek pa ni le prinesel čudovitih spominov, temveč tudi priložnosti za prihodnje sodelovanje. Rakovška folklorna skupina je prejela povabili k sodelovanju s skupinama iz Zagreba in Šibenika, kar je znak spoštovanja in priznanja njihovi predanosti ohranjanju slovenske folklorne dediščine. Večer na Reki je bil praznik prijateljstva, glasbe, plesa in kulture, ki bo članom FD Rakek zagotovo ostal v lepem spominu. ■

Dan Zemlje

Ob dnevu Zemlje so otroci iz skupine Želvice Vrtca Martin Krpan Cerknica v vrtec povabili svoje starše. Skupaj so zavihali rokave in ustvarili svoj mali vrtiček, vanj posadili cvetje ter poslikali bombažne vrečke za nakupovanje. Na ta način so prispevali k bolj zelenemu planetu in zmanjševanju uporabe plastike. Da pa bodo cvetlice cvetele tudi zunaj otroških gredic, so s pomočjo staršev izdelali semenske bombice, ki so jih z navdušenjem raztrosili po bližnjem travniku.

✍ 📷 Petra K. Jernejčič, Saša Plečnik

Predstava Lunino kraljestvo v Kulturnem domu Cerknica

V mesecu aprilu smo so se z otroki iz skupin Ovčke in Slončki Vrtca Martin Krpan Cerknica podali na prav posebno pustolovščino. Odpravili smo se v Kulturni dom Cerknica, kjer nas je čakala čudovita predstava, ki so jo pripravili otroci in vzgojiteljice iz skupine Tigrčki. Naslov predstave je bil Lunino kraljestvo. Zgodba nas je popeljala v čarobni svet lune in zvezdic, poln čudovitih trenutkov, glasbe in ustvarjalnosti, a na nebu se ne dogajajo zgolj lepe stvari ... Predstava je bila izjemno lepa in dobro uprizorjena. Otroci so nas očarali s svojim pevskim nastopom in ustvarjalnim pristopom, kar je popestrilo celotno izkušnjo. Zahvaljujemo se otrokom in vzgojiteljicam iz skupine Tigrčki, ki so nam omogočili ta čarobni trenutek. Hvala, da ste nas povabili in nas razveselili s svojo predstavo.

✍ Ana Mlinar 📷 Barbara Pintar

April v Petki

Mesec april je bil v Centru za mlade Petka spet poln raznolikih dejavnosti, kjer je vsak našel nekaj zase. Ustvarjalni prsti so prišli na svoj račun pri delavnici s hama perlicami, kjer so otroci izdelovali različne vzorce in figure. V naših prostorih ni nikoli dolgčas – otroci se radi preizkusijo v družabnih igrah, še posebej ob muhastem vremenu. Ko pa nas je razveselilo toplo sonce, smo izkoristili šolsko igrišče za gibanje na svežem zraku. Pomemben del našega vsakdana je tudi pomoč pri učenju – kar nekaj otrok nas redno obiskuje, ko se pri domačih nalogah zatakne ali potrebujejo dodatno razlago. Skupaj iščemo rešitve in spodbujamo razumevanje. Ob tem se učimo tudi slovenščine (za tujce), se pogovarjamo, beremo, včasih pa odigramo kakšno igro tudi v angleškem jeziku. Petka ostaja prostor za rast, igro in povezovanje. Odprti smo za vse osnovnošolce od ponedeljka do četrtka od 14.00 do 18.00 v pritličju Osnovne šole Notranjski odred Cerknica. Že z veseljem pa zremo v maj, saj bomo kmalu na svojem Facebookovem profilu objavili termine poletnega počitniškega varstva. Letos bo potekalo v malce spremenjeni obliki, a zagotavljamo, da bo privlačno, zanimivo in raznoliko! Tako naš program kot poletno počitniško varstvo sofinancira Občina Cerknica, za kar se iskreno zahvaljujemo. Spremljajte nas in se nam pridružite.

✍ 📷 Vesna Turšič

2. april – mednarodni dan knjig za otroke

Kdo ne pozna pravljic Hansa Christiana Andersena Kraljična na zrnu graha, Grdi raček, Bedak Jurček, Cesarjeva nova oblačila, Snežna kraljica, Deklica z vžigalicami? Danski pravljičar se je rodil pred dvestodvajsetimi leti in velja za najboljšega pravljičarja na svetu. Njegov rojstni dan, 2. april, je IBBY leta 1967 proglasil za mednarodni dan knjig za otroke. Ob tem dnevu vsako leto druga nacionalna sekcija IBBY pripravi plakat in poslanico; letošnjo, pesem, ki je objavljena tudi v njeni pesniški zbirki Vse želje sveta, je napisala nizozemska pisateljica in pesnica Rian Visser. Za Slovenijo je leta 2020 poslanico z naslovom Lakota po besedah napisal Peter Svetina. Da na ta dan otroci in mladostniki ne bi bili lačni besed, so 2. aprila v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica pripravili odpisane in druge knjige, ki jih niso uvrstili v zbirko knjižnega gradiva mladinskega oddelka. Postavili so jih na preddverje in v prostore knjižnice ter jih s sloganom »Izberi, vzemi domov, preberi« povabili, da na mednarodni dan knjig za otroke obogatijo svojo domačo knjižno polico.

✍ Anita Leskovec
📷 Vesna Telič Kovač

Glas mladih za boljšo šolo

V torek, 1. aprila, je Osnovna šola (OŠ) Notranjski odred Cerknica gostila 35. regijski otroški parlament. Mladi parlamentarci iz enajstih osnovnih šol notranjske regije so razpravljali o temi šolski sistem, osredotočeni na štiri podteme: odnosi in sodelovanje, učne vsebine in šola za življenje, vrednote in odgovornost ter metode in načini učenja/poučevanja. Učenci so oblikovali izvirne predloge, kako izboljšati šolski sistem – od spoštljivejših odnosov do sodobnejših metod poučevanja. Ob koncu srečanja so bile izvoljene predstavnice, ki so zastopale notranjsko regijo na nacionalnem parlamentu: **Nika Buletinac** (OŠ Antona Žnidaršiča Ilirska Bistrica), **Brina Milavec** (OŠ Antona Globočnika Postojna), **Tarja Kos** (OŠ 8 talcev Logatec), **Nuša Drašler** (OŠ Ivana Cankarja Vrhnika) ter **Ema Marija Strle** in **Anja Ponikvar** (OŠ Notranjski odred Cerknica). Delegatke so se 7. aprila skupaj s še 114 vrstniki iz vse Slovenije in 23 mladimi novinarji udeležile 35. nacionalnega otroškega parlamenta v Ljubljani. Po uvodnem sprejemu so se razporedile po tematskih skupinah in poglobljeno razpravljale o že omenjenih štirih področjih. Izpostavili so pomen življenjsko uporabnih šolskih predmetov, kot so gospodinjstvo, podjetništvo in etika, ter prednosti sodelovanja v mednarodnih projektih, kot je Erasmus+. Poudarili so potrebo po dejavnejših, sodobnejših in učencem prijaznejših načinih pouka. Razpravljali so o spoštovanju v razredu in med vrstniki, o pomenu skupnega dela, odpravljanja predsodkov in ustvarjanja strpnejšega okolja. Predlagali so doslednejše ukrepanje učiteljev, omejitve glede uporabe telefonov in uvedbo strožjih sankcij ob nespoštljivem vedênju ter izrazili nezadovoljstvo ob pretiranem vključevanju staršev v šolo. Dan se je zaključil s plenarno razpravo in skupinsko fotografijo. Mladi parlamentarci so domov odšli polni vtisov, novih spoznanj in predvsem z občutkom, da je njihov glas slišan. Udeležba na otroškem parlamentu je bila neprecenljiva izkušnja, ki mladim daje priložnost, da postanejo aktivni soustvarjalci družbe – danes in v prihodnosti.

✍ 📷 Ana Turk

Dan Zemlje v barvah kulturne raznolikosti

22. aprila, ob svetovnem dnevu Zemlje, je na Osnovni šoli Jožeta Moškriča v Ljubljani potekal prav poseben dogodek – zaključek UNESCO projekta, ki je v tem šolskem letu povezal številne osnovne šole osrednjeslovenske regije. Na dogodku so učenci in mentorji z navdušenjem predstavili svoje dejavnosti pod sloganom Tkemo mavrico kulturne raznolikosti. Vsaka sodelujoča šola je dejavnosti, povezane s tradicijo in vrednotami, ki bogatijo naš skupni prostor, prikazala na svoji stojnici. Stojnice so bile prava paša za oči – polne barv, ustvarjalnosti in nasmejanih obrazov mladih ustvarjalcev. Naša šola je dogodek obeležila s predstavitvijo običajev, ki se praznujejo v državah, iz katerih izvirajo naši učenci. Mentorice **Anja Turk**, **Barbara Vidovič** in **Hani Miklič** so skupaj z učenkama **Melany Vidrih** in **Mijo Črv Štritof** predstavile raznolike kulturne svetove – od Slovenije do Rusije, Albanije, Maroka, Ukrajine, Mauriciusa, Dominikanske republike, Ekvadorja, Srbije, Bosne in Hercegovine, Nizozemske, Belgije, Slovaške, Hrvaške in Makedonije. Obiskovalci so na naši stojnici lahko izdelali papirnato čarovnico, tradicionalno rusko igračo nevaljaško in barvito albansko zapestnico. Dogodek je poudaril pomen povezovanja, miru, razumevanja in spoštovanja kulturne raznolikosti, ki jo gradimo skupaj – vsak s svojo zgodbo, svojim jezikom in svojo dediščino. Ob dnevu, ki nas spominja na odgovornost do našega planeta, smo s tem projektom pokazali, da skrb za okolje in skrb za sočloveka hodita z roko v roki. Tkali smo mavrico. Tkali smo prihodnost.

✍ 📷 Tjaša Torul

Dosežki učencev glasbene šole v šolskem letu 2024/2025

Mednarodno tekmovanje pihalcev in trobilcev (Varaždin, marec 2025)
Disciplina flavta: **Lena Meden**, srebrna plaketa (učiteljica **Katja Mlinar**, korepetitor **Tadej Podobnik**)
Ema Fatić, srebrna plaketa (učiteljica **Katja Mlinar**, korepetitor **Tadej Podobnik**)

9. mednarodno tekmovanje IMMC (Maribor, 3. april 2025)
Disciplina solfeggio, ustvarjanje, glasbena teorija: **Kaja Škufca**, srebrno priznanje (učiteljica **Eva Favento Ule**)

3. mednarodno tekmovanje Matije Bravničarja (Logatec, april 2025)
Disciplina violina: **Katarina Opeka**, bronasto priznanje (učiteljica **Mateja Klavžar**, korepetitor **Tadej Podobnik**)

XVII. mednarodno tekmovanje Giovani Musicisti (Treviso, 12. april 2025)
Disciplina klavir: **Karla Škulj**, bronasto priznanje (učiteljica **Helena Rot**)

Vir: **www.cerknica.si** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Športnica, športnik leta 2024 občine Cerknica

V četrtek, 17. aprila, je v Kulturnem domu Cerknica potekala podelitev športnih priznanj za leto 2024. Prireditev je povezovala Sara Pakiž, za glasbene premore pa so pod mentorstvom Jerneja Šmalca poskrbeli učenci Glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica Anže Kočevar, David Trotošek in Žiga Kraševec.

Dobitnice in dobitnike je nagovoril tudi poseben gost, zaslužen za razvoj biatlona v Sloveniji in predstojnik Inštituta za šport na Fakulteti za šport Univerze v Ljubljani, **dr. Janez Vodičar**, ki je z obiskovalci delil izkušnje s področja trenerskega dela in delovanja v biatlonu, na Fakulteti za šport, spregovoril je tudi o poškodbah in pomenu dobre pripravljenosti, povezovanja skupnosti skozi šport, o izzivih v športnem okolju in mladim športnikom podal nekaj nasvetov.

Priznanja sta podeljevala predsednik Športne zveze (ŠZ) Cerknica **Boštjan Ule** in župan občine Cerknica **Marko Rupar**, ki je vsem dobitnicam in dobitnikom priznanj čestital za športne uspehe in jim zaželel, da bi bila njihova športna pot uspešna tudi v prihodnje. Tem željam se je pridružil tudi predsednik ŠZ Boštjan Ule. Šport je namreč veliko več kot zgolj tekmovanje. Je način življenja, ki nas uči discipline, sodelovanja in spoštovanja – do sebe in do drugih. To še kako dobro vesta tudi športnica in športnik leta 2024 v občini Cerknica. To sta postala **Tajda Bajt** iz Kegljaškega kluba Brest Cerknica, ki tekmuje v kategoriji U18 in je na evropskem prvenstvu v dvojicah dosegla 3. mesto, posamično pa 4. mesto, temu uspehu pa je dodala še 6. mesto na evropskem prvenstvu v kombinaciji posamezno, ter **Urban Hiti** iz Balinarskega društva Cerkniško jezero, ki je v kategoriji U18 v hitrostnem zbijanju postal svetovni prvak, dodal pa je še naslov svetovnega podprvaka v štafetnem zbijanju. Prav tako je postal državni prvak v hitrostnem zbijanju. V njegovi lasti pa sta tudi mladinski svetovni in državni rekord v hitrostnem zbijanju. V nadaljevanju objavljamo seznam letošnjih prejemnikov priznanj po kategorijah.

Dr. Janez Vodičar

Priznanje ŠZ Cerknica ob jubilejih društev ŠZ Cerknica v letu 2025

Plesni klub Evora (20 let)
Klub Avtostil Racing Team Rakek (30 let)
Društvo področnega zbora učiteljev in trenerjev smučanja (30 let)
Društvo tabornikov Rod jezerska ščuka (50 let)
Planinsko društvo Cerknica (70 let)

Nadarjeni mladi športniki leta 2024

Vid Baraga (Smučarski klub Cerknica)
Val Črmelj (Smučarski klub Cerknica)
Christian Ličen (Kegljaški klub Brest Cerknica)
Neža Čokl (Kegljaški klub Brest Cerknica)
Tinkara Malc (Kegljaški klub Brest Cerknica)
Hana Prevec (Kegljaški klub Brest Cerknica)

Dobitniki priznanj na področju športa v občini Cerknica v letu 2024

Tjaša Škof (Mace Cerknica)
Timo Urbas (Ping pong klub Rakek)
Beti Zalar (TKD Sovica)
Jernej Žeželj (TKD Sovica)

Športni delavec za leto 2024

Eva Baraga (Smučarski klub Cerknica)
Manca Farkaš (Smučarski klub Cerknica)
Črtomir Ješelnik (Košarkarski klub Cerknica)

Priznanje ŠZ Cerknica za izredne dosežke za leto 2024

Martin Širaj (Karate klub Cerknica)
Tai Trontelj (Karate klub Cerknica)
Gal Hribernik (Karate klub Cerknica)
Maruša Juvančič (Plesni klub Evora)
Jure Grl (Plesni klub Evora)
Eva Mlakar (Mace Cerknica)
Nina Galamić (Mace Cerknica)
Eva Kovšca (Mace Cerknica)
Jerneja Bavec (Mace Cerknica)
Zala Dolničar (Mace Cerknica)
Nuša Nared (Mace Cerknica)
Frida Nared (Mace Cerknica)
Gaja Mivec (Mace Cerknica)
Tim Udovič (Mace Cerknica)
Maksimiljan Turšič (TKD Sovica)
Nuša Harb (Kegljaški klub Cerknica)
Maruša Mojškerc (Kegljaški klub Cerknica)
Sara Čokl (Kegljaški klub Cerknica)
Manca Bajt (Kegljaški klub Cerknica)
Gašper Mlakar (Kegljaški klub Cerknica)
Gašper Urbas (Kegljaški klub Cerknica)
Nik Udovič (Kegljaški klub Cerknica)
Jordan Lekše (Kegljaški klub Cerknica)
Nal Borštnik (Kegljaški klub Cerknica)
Marko Matičič (Jamarsko društvo Rakek)
Nika Pelan (Smučarski klub Cerknica)
Ajda Špitalar (Smučarski klub Cerknica)
Manca Caserman (Smučarski klub Cerknica)
Vitan Ule (Smučarski klub Cerknica)

Magda Mlakar (VDC Postojna, enota Cerknica)
Tomaž Antončič (VDC Postojna, enota Cerknica)
Slavko Kovač (VDC Postojna, enota Cerknica)
Anel Serdarević (VDC Postojna, enota Cerknica)
Milan Baraga (VDC Postojna, enota Cerknica)
Božidar Ožbolt (Medobčinsko društvo invalidov Cerknica-Loška dolina-Bloke)
Rajko Ris (Medobčinsko društvo invalidov Cerknica-Loška dolina-Bloke)
Savo Markovič (Medobčinsko društvo invalidov Cerknica-Loška dolina-Bloke)
Janko Gruden (Medobčinsko društvo invalidov Cerknica-Loška dolina-Bloke)

Ženska ekipa leta 2024

Ženska članska ekipa Kegljaškega kluba Brest Cerknica (Tajda Bajt, Nuša Harb, Maruša Mojškerc, Sara Čokl in Manca Bajt)
Ženska mladinska ekipa Cerkniškega društva strelk in strelcev (**Neža Zigmund**, **Eva Ivančič** in **Katja Rebec**)

Moška ekipa leta 2024

Moška ekipa mlajših članov Kegljaškega kluba Brest Cerknica (Gašper Mlakar, Gašper Urbas, Jordan Lekše, Nal Borštnik in Nik Udovič)

Športno društvo leta 2024

Kegljaški klub Brest Cerknica

Športnica in športnik leta 2024 sta Tajda Bajt in Urban Hiti.

Posebna nagrada, kolektiv leta 2024

Varstveno-delovni center Postojna, enota Cerknica (**Nejc Šebenik**, **Anže Urbas**, **Karmen Lužar**, **Vesna Ličen**, **Klara Šebenik**, **Klemen Žagar**, **Viktor Intihar**, **Simon Kovačič**, **Rok Modic**)

Avtor: **Klemen Purkart**

Redna usposabljanja, sodelovanje na vseh ravneh ter druženje

Mesec april nam ponudi že več lepega vremena in tudi gasilci se lahko osredotočimo na dejavnosti na prostem. Tako je marsikatero gasilsko društvo v okviru svojih rednih mesečnih dejavnosti pripravilo ali pa vsaj sodelovalo na različnih čistilnih akcijah, izvedlo izlete v naši prelepi okolici ...

Operativne enote naših društev so lahko razširile nabor vaj in usposabljanj, hkrati pa lahko tudi čedalje več vaj mladine izvedemo zunaj – predvsem vaje v sklopu priprav na občinsko in regijsko gasilsko orientacijo. Seveda pri tem ne smemo pozabiti na naše članice in veterane, ki se pripravljajo na razna tekmovanja in srečanja.

Na ravni Gasilske zveze (GZ) Cerknica se je mesec april začel s sestanki komisije za protokol, ki je bila cel mesec zelo dejavna in je dokončala program slovesnosti, določila podrobnosti v zvezi s protokolom, izvedla sestanek s Kulturnim domom Cerknica ter v izdelavo poslala bilten 70 let GZ Cerknica. Pri izdelavi biltena moramo izpostaviti

našo tajnico **Lucijo Milavec**, ki je veliko truda posvetila raziskovanju arhiva ter ob tem odkrila kar nekaj dogodkov in zanimivosti o GZ Cerknica. Ob pripravi na ta dogodek smo za pomoč zaprosili tudi lokalna podjetja, obrtnike in druge, ki bi nam lahko bili pripravljeni pomagati – predvsem v finančnem smislu –, saj organizacija takega dogodka, izdaja biltena ter priprava ostalega spremljevalnega programa, kljub racionalnemu in gospodarnemu ravnanju, zahtevajo kar nekaj dodatnih denarnih sredstev. Na tem mestu prvič hvala vsem, ki ste nam ponudili pomoč!

V začetku meseca je v okviru Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Babno Polje iz občine Loška dolina potekal posvet za veterane Notranjske gasilske regije, ki se ga je pod vodstvom predsednice komisije za veterane pri GZ Cerknica **Ksenije Preželj** udeležilo kar nekaj naših veteranov. Skupaj so preživeli lep in sončen dan, poln spominov, druženja pa tudi izobraževanja. Predsednik in poveljnik GZ sta se v Selnici ob Dravi udeležila 2. plenuma GZS v mandatnem obdobju 2023–2028. Opravljen je bil pregled dela v letu 2024 ter predstavljen načrt za leto 2025. Po uradnem je sledil še slovesni del, na katerem so bila zaslužnim posameznikom podeljena najvišja gasilska odlikovanja. Iz GZ Cerknica je kipec gasilca prejel član PGD Ivanje selo, dolgoletni poveljnik GZ Cerknica ter sedaj častni poveljnik GZ Cerknica **Janez Milavec**. Komisija za članice pod vodstvom predsednice **Mojce Kovačič** je izvedla drugi tradicionalni izlet članic. Obiskale so poklicne gasilce v Gasilski brigadi Ljubljana, čokoladni muzej Chocolarium

ter si ogledale središče prestolnice ter grad. Na ravni GZ smo zaključili akcijo zbiranja rabljene, vendar še uporabne gasilske opreme, ki smo jo poklonili v BiH. Akcija je nastala na pobudo podpoveljnika GZ **Martina Mišiča** ter ob podpori njegovega domačega PGD Grahovo. Hvala vsem za pomoč, več o akciji pa si lahko preberete tudi na naši spletni strani (gzcerknica.si).

V Velenju je 5. aprila potekal 23. državni kviz gasilske mladine. Iz GZ Cerknica sta se na tekmovanje uvrstili dve ekipi, obe iz PGD Ivanje selo. V kategoriji mladincev je ekipa dosegla končno 9. mesto, ekipa pripravnikov pa končno 32. mesto. Čestitamo tekmovalcem in njihovim mentorjem! Konec meseca aprila je v organizaciji PGD Nova vas na Blokah potekalo tekmovanje mladinskih ekip GZ Cerknica za pokal Martina Krpana. Ekipe so pokazale veliko mero znanja, hkrati pa so imele možnost za druženje in priprave na ostala tekmovanja.

Tudi področje dela operative je bilo obširno in zanimivo. Konec meseca je potekala razširjena seja poveljstva GZ Cerknica, kjer smo obdelali aktualno problematiko ter zastavili operativno delo v letu 2025. Po sestanku je operativni gasilec PGD Martinjak in vodnik reševalnega psa v KVRP Postojna **Mitja Jerič** predaval na temo sodelovanja oziroma dela z reševalnimi psi. Pred sestankom je bilo na manjši slovesnosti vsem tečajnikom letos zaključenega tečaja podeljeno napredovanje v čin operativni gasilec. Z namenom varovanja zdravja in varnosti naših operativcev je pooblaščen preglednik izvedel letni pregled vse vrvne tehnike v GZ Cerknica. V organizaciji GZ Slovenija se je zaključil tečaj za višjega gasilskega častnika. Uspešno ga je zaključil gasilec PGD Rakek **Sergej Trebec**. V organizaciji GZ Loška dolina pa je potekal tečaj za nižjega gasilskega častnika, ki so ga uspešno zaključile tri gasilke iz PGD Ivanje selo. Članom poveljstva GZ za vodenje večjih intervencij je bil namenjen enodnevni seminar na temo načrtovanja intervencij, ki ga je vodil **Andrej Perko** (PGD Postojna). Z velikim veseljem in ponosom lahko povemo, da smo dobili sedem novih sodnikov gasilskih in gasilsko-športnih disciplin. Novi sodniki prihajajo iz PGD Nova vas na Blokah, PGD Unec in PGD Rakek. Trije tečajniki pa imajo še eno možnost, da na popravnem roku uspešno zaključijo usposabljanje. Držimo pesti! Zahvala, da imamo toliko novih sodnikov, gre v prvi vrsti pomočniku poveljnika GZ za tekmovanja Franciju Žnidaršiču. V organizaciji PGD Gorenje Jezero poteka tečaj za gasilca pripravnika, ki se ga udeležuje kar 23 novih kandidatov iz več PGD. Poleg rednih mesečnih vaj operative so v sektorju Rakek izvedli še dodatne vaje na temo usposabljanja gasilcev bolničarjev ter prvih posredovalcev, ki so člani operativnih enot. PGD Velike Bloke je v začetku meseca prevzelo novo vozilo tipa HTRV (hitro tehnično reševalno vozilo), ki je bilo kupljeno rabljeno pri poklicnih gasilcih iz Novega mesta. Vozilo je opremljeno z opremo za tehnična posredovanja, vodenje intervencij ter prevoz moštva.

Za nami je tako še en mesec, ki je bil poln dejavnosti, približuje pa se že 16. maj, ko bomo skupaj praznovali 70 let obstoja GZ Cerknica. Na svoje delo smo lahko ponosni!

Avtorica: **Janja Urbas** Fotograf: **Tine Šubic**

Jezerci s ponosom predstavljajo notranjsko nošo

V Društvu Ljudski pevci Jezerci smo veseli in ponosni, da se je pred desetimi leti rodila ideja, kako bi oživili sliko naše svete Notburge s kora cerkve svetega Petra na Dolenjem Jezeru in tako predstavljali notranjsko nošo ter z ljudskim petjem osrečevali sebe in ljudi okoli nas. Z veliko truda, znanja in seveda premagovanjem marsikatere ovire nam je le uspelo!

V teh letih nam je uspelo razširiti svojo prepoznavnost in celo posneti dve zgoščenki. Uspelo nam je – še predobro – in to se lahko kar sami pohvalimo. Čeprav smo v ponos tudi že drugim in nas zelo cenijo širom Slovenije in čez mejo, lahko rečemo, da so nas končno prepoznali tudi v naših krajih. Zelo malo je prireditev z ljudskim petjem, na katerih ne bi nastopili – od Kočevja, Loškega Potoka do Vojskega in še malo gor in dol. Pridobili smo si veliko pevskih kolegov in prijateljev z vseh koncev Slovenije. Počaščeni smo, da imamo vsako leto samostojen koncert pri **Alenki Veber** na Rihtarjevi domačiji na Babnem Polju. Ob kulturnem dnevu 8. februarja smo združili moči in povabili Predice iz Loške doline ter Grofico Greto, da smo skupaj ustvarili tradicionalno srečanje ob krušni peči s kolovrati in seveda ljudskimi pesmimi.

Poleg drugih lastnih prireditev, kot sta Materinski dan na Dolenjem Jezeru in Miklavževanje, pa se redno in zelo radi udeležujemo regijskih tekmovanj Javnega sklada za kulturne dejavnosti (JSKD) ter drugih ljudskih srečanj. Marca nas je pot peljala na Madžarsko, kjer smo se predstavili na Festivalu Slovenija v Budimpešti 2025. Ko dobiš pohvale in bučno ploskanje tudi v tujini, veš, da delaš prav. Seveda pa smo najbolj veseli, ko lahko svoj glas, trud in notranjsko nošo predstavimo v svojih krajih. Ob koncu lanskega leta smo bili hvaležni povabilu Turističnega društva Menišija za sodelovanje v sklopu prireditev Prazničnega Selščka ter Notranjskemu parku za povabilo na sodelovanje pri odprtju učilnice na prostem. Tudi v prihodnjih mesecih pa se nam, tako kot lani, obeta še kar nekaj nastopov, prireditev, televizijskih snemanj. Na dogodkih z nami radi zapojejo tudi naši najmlajši, kar naj daje potrditev, da se bo naše poslanstvo nadaljevalo tudi s prihodnjimi generacijami. Z mladimi se radi povežemo in menimo, da so tudi oni veseli naše družbe. Če potrebujemo tudi mi kakšno pomoč pri organizaciji in nastopanju, npr. za materinski dan, nimamo težav, saj so naši jezerski otroci res iz pravega testa! Nastopajo v igrah, igrajo na glasbila in se z veseljem pridružijo Miklavževi ekipi.

Seveda bi se ob tej priložnosti radi še enkrat zahvalili vsem sponzorjem in donatorjem, ki nam finančno omogočajo izdelavo ter da naše obleke in noše sešijejo in podpišejo strokovnjaki in profesorji. Tako gre zahvala ponovno doktorici **Mariji Makarovič**, ki je že pred leti podprla našo idejo in se skupaj z nami trudila, da smo Ljudski pevci Jezerci zdaj oblečeni v našo edinstveno notranjsko nošo. Tudi Občina Cerknica nam je v veliko pomoč.

Hvaležni bomo, če nas boste še naprej in še bolj spremljali in nas podpirali z obiskom na prireditvah ali pa na družbenih omrežjih, kjer naše posnetke objavlja zdaj že »naš« fotograf in prijatelj **Tine Šubic**.

Avtorica: **Mateja Kosovel**

Alkohol – zdrava mera?

Ob koncu akcije 40 dni brez alkohola, ki je potekala od 5. marca do 20. aprila, je prav, da napišemo še nekaj dejstev glede uživanja alkohola. Pitje alkoholnih pijač lahko močno zaznamuje posameznika, njegovo družino ter družbo v celoti.

Raba alkohola se povezuje z več kot 200 bolezenskimi stanji, poškodbami in zastrupitvami; prizadeti so lahko srčno-žilni sistem, prebavila, živčevje in drugi organi, povečano je tveganje za razvoj nekaterih vrst rakov.

Alkohol in duševno zdravje

Pogoste duševne lastnosti, ki so značilne za ljudi, ki zlorabljajo alkohol, so nezaupanje vase, pomanjkanje samospoštovanja, prevelika potreba po odvisnosti, pomanjkanje samozavesti in preobčutljivost. Zloraba alkohola je pogosto povezana z nepripravljenostjo na vsakdanje življenje ter splošnim nezadovoljstvom s samim seboj in lastnim življenjem. Kot zapišejo v Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ), škodljiva raba alkohola vodi v različne duševne motnje, med katerimi so najpogostejše akutna zastrupitev z alkoholom, sindrom odvisnosti od alkohola, alkoholni odtegnitveni sindrom in odtegnitveni delirij, alkoholna psihotična motnja, amnestični sindrom in demenca, sočasne duševne motnje, npr. depresivne ali anksiozne motnje, ter večje tveganje za samomorilnost in druge oblike nasilja.

Manj tvegano pitje alkohola

Manj tvegano pitje alkohola je pitje, ob katerem je manj možnosti za okvare zdravja. Meja manj tveganega pitja alkohola je odvisna od različnih dejavnikov (starost, spol, zdravstveno stanje posameznika in okoliščine pitja). Ta meja nam pove, kolikšna je količina alkohola, ki je z zdravstvenega stališča še sprejemljiva za večino zdravih odraslih ljudi – ob upoštevanju te meje je manj možnosti škode za zdravje. To ne pomeni, da je priporočljiva, ampak le sprejemljiva.

Tvegano pitje alkohola je pitje, pri katerem obstaja verjetnost, da bo posameznik zaradi pitja alkohola utrpel škodo. Ta škoda pa niso zgolj negativni vplivi na posameznikovo zdravje, temveč tudi tveganja za udeležbo v prometnih nesrečah, nasilnih dejanjih, tveganih spolnih vedênjih. Pri tem se lahko znajde tako v vlogi povzročitelja kot v vlogi žrtve. Pri škodljivem pitju alkohola je z alkoholom povezana škoda že prisotna. Posledice škodljivega pitja alkohola se lahko izražajo na različnih ravneh posameznikovega življenja.

Tvegano in škodljivo pitje alkohola ima lahko za posameznika številne nezaželene posledice. Posameznik namreč s svojim tveganim ali škodljivim vedênjem negativno vpliva tako na druge posameznike (člani družine, prijatelji, sodelavci, znanci) kot tudi na svoje splošno zdravstveno stanje. Posledice tveganega in škodljivega pitja alkohola so lahko pojav bolezni, duševne težave, slabši medosebni odnosi in poslabšanje finančnega stanja. Če ima posameznik družino, so pogoste posledice tovrstnega vedênja nasilje in slabši odnosi v družini, v družbi pa manjša produktivnost, slabša komunikacija in odnosi, prometne nesreče.

Zasvojenost z alkoholom

Zasvojenost z alkoholom opredelimo, če so bili pri posamezniku v zadnjem letu prisotni vsaj trije od naslednjih pojavov (merila so zastavljena na podlagi DSM-IV): povečana toleranca, zaradi katere je za doseganje enakega učinka potrebna čedalje večja količina alkohola; abstinenčne težave, ki se pojavijo ob prekinitvi pitja alkohola in prenehajo s ponovnim zaužitjem alkohola; uživanje alkoholnih pijač v večjih količinah in dlje časa, kot je posameznik nameraval; neuspešni poskusi prenehanja pitja alkohola; vedno več časa, ki ga posameznik porabi za pitje alkohola in za okrevanje po pitju; opuščanje družbenih, delovnih in družabnih dejavnosti zaradi uživanja alkohola; nadaljevanje pitja alkohola kljub škodljivim posledicam, ki jih pitje alkohola povzroča (povzeto po NIJZ).

Priporočamo vam, da se o pitju alkohola posvetujete s svojim osebnim zdravnikom. Le redkim uspe, da se alkoholizma rešijo sami brez ustreznega zdravljenja.

V zdravstvenih domovih po Sloveniji potekajo tudi preventivne delavnice z naslovom Opuščanje tveganega in škodljivega pitja alkohola. V Zdravstvenem domu Cerknica potekajo v okviru Zdravstvenovzgojnega centra, delavnice pa vodi **Irena Svet** (tel. št. 01 705 01 50, 031 338 467).

Občina
Cerknica

Na podlagi 142. člena Zakona o urejanju prostora – ZUreP-3 (Ur. list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP, 23/24 in 190/24 in 25/25 – odl. US) župan občine Cerknica s tem

JAVNIM NAZNANILOM
obvešča javnost o javni razgrnitvi osnutka tehnične posodobitve Občinskega prostorskega načrta Občine Cerknica.

I.

Javno se razgrne gradivo osnutka tehnične posodobitve Občinskega prostorskega načrta Občine Cerknica.

II.

Javna razgrnitev bo potekala od 12. do 26. 5. 2025.

III.

Gradivo bo javno razgrnjeno na spletni strani Občine Cerknica: Tehnična posodobitev grafičnega prikaza Občinskega prostorskega načrta Občine Cerknica – TP OPN Cerknica in na portalu i-Občina.

IV.

V času javne razgrnitve ima javnost pravico podati pisne pripombe in predloge na objavljeno gradivo. Pripombe in predlogi se lahko podajo pisno na naslov Občina Cerknica, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica, s pripisom »Tehnična posodobitev OPN« oz. na elektronski naslov obcina@cerknica.si.

Rok za pripombe k objavljenemu gradivu poteče zadnji dan objave.

V.

Ob oddaji pripomb in predlogov se bodo osebni podatki v skladu z 59. členom ZUreP-3 obdelovali le za namen postopka razgrnjenega prostorskega akta in bodo varovani v skladu z veljavno zakonodajo.
Več na povezavi https://www.cerknica.si/GDPR.

VI.

Občina Cerknica bo do prejetih pripomb in predlogov zavzela stališče in jih priložila gradivu za obravnavo na seji občinskega sveta.

VII.

To naznanilo se objavi v Slivniških pogledih in na spletni strani Občine Cerknica www.cerknica.si

Številka: 3503-2/2024
Datum: 22. 4. 2025

Župan
Marko Rupar

Planinski izlet na Ratitovec

✍ Miro Mlinar 📷 Robert Matičič

Ratitovec največkrat obiščemo v snežnih razmerah kot zimsko turo. Letos pa so na vodenje vplivale druge okoliščine in tako se je moje planinsko leto začelo šele 21. aprila

Iz Cerknice smo se zapeljali, skozi Škofjo Loko in Železnike, do zaselka Prtovč. Na plačljivem parkirišču za osebna vozila smo parkirali in se po urejeni poti odpravili gori naproti. Povedati pa je treba, da na področju Julijcev praktično ni več brezplačnega parkirišča. A kot smo izvedeli od planincev iz drugih krajev, so tudi pri njih parkirišča okrašena s parkomati. Nasvet planincem: navaditi se moramo uporabljati pametne telefone, tudi za plačevanje parkirišč, ker z gotovino to ni mogoče. Na Prtovču smo izbrali smer vzpona na Ratitovec (1167 m) čez Povden. Do prihoda na sedlo Povden je vodila strma gozdna cesta. Pot smo vse do prihoda pod skalni greben nadaljevali skozi temačen gozd. Greben smo v več ovinkih premagali in prispeli na široko travnato pobočje. Na odprtem terenu je bilo precej vetrovno; vzeli smo si odmor in se oblekli v dodatna oblačila ter si nadeli pokrivala. V slabih desetih minutah smo prispeli v zavetje Krekove koče, kjer smo si vzeli čas za daljši postanek. Z Ratitovca smo sestopili krožno, čez Razor. Za planinski izlet smo potrebovali štiri ure in pol. ■

Pohod čez Mesečev plato na vrh Diviška

✍ 📷 Štefka Šebalj Mikše

Sončna sobota, brezvetrje in pohod na Mesečev plato na Krku so se zdeli kot dan iz pravljice. V Planinskem društvu Cerknica smo bili zadovoljni, da smo prav to sončno soboto izbrali za pohod iz Baške – čez Mesečev plato – na vrh Diviška. Prvo strmino do cerkve svetega Ivana smo hitro premagali, nato pa stopili na planinsko pot, ki se je polagoma dvigala. Občudovali smo borov gozd, pravcati park. Na razgledišču Stražice se nam je razgled odprl na planoto Rebica in bližnje otoke Prvić, Sveti Grgur, Goli otok in Rab. Vrnili smo se nazaj na Pot svetega Duha in kmalu zapustili borov gozd. Pred nami se je odprla Mesečeva planota, samo kamenje z redkimi grmi. V daljavi smo že uzrli vrh Diviška, prečiti pa smo morali še en suh kanjon in slediti stezi med številnimi ostrimi kamni. Pod vrhom je lokev z istim imenom, ampak do vrha je bilo le še pet minut. Vzpon je bil poplačan z lepimi razgledi na Vinodolski kanal, z Velebitom v ozadju, celo naš Snežnik na zahodu smo uzrli. Pri lokvi smo si odpočili. V vodi se je nekaj zganilo in že smo hudomušno ugibali kaj – ali je bil »krokodil«. Najbrž smo preplašili le žabico. Ravno smo se začeli vračati proti Baški, ko so nad nami zaokrožili beloglavi jastrebi. Z veliki razprtimi krili so lahkotno preletavali po zraku. Odleteli so proč in takoj zatem prileteli manjši krokarji, ki so se posedli na veliko skalo in jo kar zatemnili, toliko jih je bilo. To nam je polepšalo že tako lep dan. Med vračanjem v Baško, kjer smo stopili še do obale, smo srečali številne planince. Po osvežitvi v gostinskem lokalu in po prijetnem sprehodu ob obali smo se zadovoljni vrnili domov. ■

Pohod po Tigrovski spominski pot

✍ Boža Vesel 📷 Franci Albreht

Člani Društva upokojencev Rakek smo izkoristili lepo spomladansko vreme in se z avtomobili zapeljali do vasice z nenavadnim imenom Ocizla. To je majhno naselje v občini Hrpelje - Kozina, dobre tri kilometre od italijanske meje. Dve majhni kraški vasici, Ocizlo in Beko, krožno povezuje izjemno slikovita pot po kraški naravi. Domačini so jo posvetili spominu na tigrovsko (organizacija TIGR) skupino iz Ocizle, ki se je pred drugo svetovno vojno upirala fašizmu.

Pohod smo začeli v vasici Ocizla in se kmalu začeli strmo spuščati do struge potoka Luza. Pot je bila zelo razgibana, nekje položnejša, nekje strmejša, mimo številnih izvirov, potokov in slapov, mimo kraških jam in brezen. Postanek smo naredili na gozdni jasi, se okrepčali in se vrnili na izhodišče.

Na poti proti domu smo se ustavili na Škrateljnovi domačiji v Divači, ki velja za najstarejšo ohranjeno kraško domačijo. Ogledali smo si stalno razstavo, posvečeno filmski igralki nemega filma Iti Rini. V nekdanjem hlevu s senikom je postavljena stalna razstava, posvečena slovenskim filmskim igralcem. Kustosinja nam je predstavila proces nastajanja filmskih vlog in nas seznanila z igralci, ki so se zapisali v zgodovino slovenskega filma. Razgibali smo si telo, se naužili svežega zraka in uživali v prijetni družbi. ■

Avtor: **Aljaž Novak** Fotograf: **Bojana Fajdiga**

Mokrišča – dragoceni, a ogroženi ekosistemi

Mokrišča so izjemno pomembna – a vse redkejša – naravna okolja, ki nudijo zatočišče in dom številnim ogroženim rastlinskim in živalskim vrstam. Med njimi so orhideje, šaši, metulji in ptice, katerih obstoj je vse bolj ogrožen zaradi hitrega krčenja njihovega življenjskega prostora. Da bi jih ohranili, je ključno izvajati prilagojene kmetijske prakse, ki omogočajo dolgoročno ohranjanje teh občutljivih habitatov.

Zakaj je pomembno prilagojeno upravljanje

Mokrišča so območja, ki so občasno ali redno preplavljena z vodo, k njim pa štejemo močvirja, barja, šotišča, presihajoča jezera ter poplavne in mokrotne travnike. Prav ta spreminjajoča se okolja omogočajo obstoj številnih rastlinskih in živalskih vrst. Tu rastejo različne vrste trav in vodnih rastlin, kot so šaš, munec, jezerski biček, navadni trst, modra stožka, vodna perunika, ter živi več vrst ptic, kot so rakar, rjava čaplja, bobnarica, mala tukalica in grahasta tukalica.

Ker se različne vrste mokrišč pogosto nahajajo med kmetijskimi površinami, jih nepravilna raba močno ogroža. Največjo grožnjo predstavljajo spremembe vodnega režima ali hidromelioracija ter opuščanje tradicionalne rabe, kar vodi v zaraščanje. Pravilno upravljanje teh habitatov je zahtevno, saj čezmerna uporaba in košnja lahko škodujeta številnim vrstam, medtem ko opustitev rabe povzroči preraščanje z grmovjem in drevesi ter posledično izgubo življenjskega prostora.

Izvajanje prilagojenih kmetijskih praks prispeva k ohranjanju mokrišč območij in vrst, ki so vezane na zelo vlažne življenjske prostore, kjer košnja običajno ni vsakoletna. Na nizkih barjih pogosto uspevajo tudi rastline, značilne za mokrotne travnike. Med njimi najdemo tudi orhidejo navadno močvirnico.

Cerkniško polje – zakladnica narave

Cerkniško polje, s svojo značilno presihajočo dinamiko, predstavlja enega najpomembnejših mokrišč ekosistemov v Sloveniji. Njegova ekološka vrednost je izjemna, saj omogoča obstoj številnim redkim in ogroženim vrstam, kot sta raca kostanjevka in rjavovrati ponirek. Njune populacije so v upadu zaradi slabšanja stanja vodnih teles in uničevanja plitvih jezer.

Na tem območju opažamo tudi spremembe v stanju močvirske vegetacije, predvsem v trstiščih, ki so ključna za številne ptice. To predstavlja velik izziv za varstvo Cerkniškega polja in poudarja potrebo po celostnem in trajnostnem upravljanju tega edinstvenega ekosistema.

V okviru projekta LIFE TRŠCA bo zato poudarek na iskanju najboljših načinov upravljanja močvirske vegetacije na Cerkniškem polju. Posebna skrb bo namenjena trstiščem, saj njihovo varstvo pozitivno vpliva tudi na ohranjanje ciljno varovanih vrst. V sklopu projekta bodo pripravljeni ukrepi za prilagojeno upravljanje teh habitatov – s ciljem izboljšanja njihovega stanja in dolgoročnega ohranjanja biotske pestrosti tega prav posebnega koščka sveta.

V soboto, 12. aprila, je Notranjski regijski park (NRP) pripravil slovesnost ob postavitvi nove učilnice na prostem na Cerkniškem jezeru, ki so jo v NRP poimenovali Hlejvi, kot je ledinsko ime tega območja. Povabljeni gostje so se zbrali pred Centrom za obiskovalce Cerkniško jezero in se z lojtrnikom odpeljali do Ribiškega kota, kjer stoji objekt. Tam so organizatorji pripravili krajši program, ki so ga z ljudskimi pesmimi popestrili člani Društva ljudski pevci Jezerci. O pomenu nove infrastrukturne pridobitve za ponudbo Notranjskega parka, povezovanje skupnosti in izvajanje učnih programov so spregovorili občinska urbanistka **Tamara Klepac Sterle**, predsednik Ribiške družine Cerknica **Miha Urh** in direktor NRP **Leon Kebe**. Leon Kebe in direktorica cerkniške občinske uprave **Irena Zalar** sta učilnico simbolno predala namenu s prerezom traku.

Učilnica Hlejvi je sicer projektirana kot rekonstrukcija nekdanjega porušenega objekta Ribiški kot na Cerkniškem jezeru. Po sprejetju Občinskega prostorskega načrta (OPN) februarja 2024 je NRP v sodelovanju z Občino Cerknica ter Ribiško družino Cerknica začel postopek postavitve novega dvoetažnega objekta. Objekt je bil predan v uporabo v aprilu 2025. Vrednost naložbe z davkom znaša 87.508,51 evra. Objekt je sofinanciran s strani Občine Cerknica, Evropske unije iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republike Slovenije.

www.cerknica.si

Tematski vikendi Notranjskega parka

Miha Jernejčič

Notranjski park tudi letos nadaljuje zdaj že dobro uveljavljeno tradicijo – Tematske vikende. Gre za pester nabor vodenih dejavnosti, ki vsako soboto in nedeljo obiskovalce popeljejo v skrivnostni svet mistične dežele Cerkniškega jezera.

Zgodba se je začela leta 2015 s Tematskimi nedeljami. Pripravili smo nabor vodenih doživetij, ki so bila do tedaj rezervirana le za skupine, ter omogočili, da so se jih udeležili tudi individualni obiskovalci, družine, pari ... Interes je rasel, ponudba pa se je razširila. Leta 2019 so se nedeljskim dogodkom pridružili še sobotni in tako so nastali Tematski vikendi. Ta promocijski program vodenih doživetij pa letos vstopa že v svojo enajsto sezono.

V sklopu dejavnosti se tudi letos lahko udeležite najrazličnejših vodenih pohodov ob Cerkniškem jezeru, Rakovem Škocjanu in Menišiji, zaveslate po jezeru, odkrivate kraški svet in naravo okoli nas. Posebna doživetja vključujejo tudi mite in legende o Cerkniškem jezeru, vožnjo z lojtrnim vozom s konjsko vprego ali pa spoznavanje užitnih rastlin, ki jih ponuja naše okolje.

Doživetja praviloma začenjamo ob sobotah in nedeljah ob 10. uri dopoldne, programi so primerni za vse starosti, zato so idealna priložnost za družinski izlet, dejaven konec tedna ali oddih v naravi.

Naj bo letošnje poletje čas za nova spoznanja, prijetna druženja in raziskovanje skritih kotičkov našega prav posebnega koščka sveta. Preverite nabor doživetij na notranjski-park.si. ■

Pilotno območje projekta LIFE OrnamentalIAS

Ina Anzeljc

Notranjski park je kot partner v projektu LIFE OrnamentalIAS vključen s Cerkniškim jezerom in Cerkniščico kot pilotnim območjem. Cerkniško polje s svojo raznolikostjo habitatov gosti številne ogrožene in zavarovane rastlinske vrste. Po drugi strani pa park ni imun na prisotnost invazivnih tujerodnih rastlin, ki ogrožajo domorodne vrste in naravno ravnovesje.

Zavarovane vrste imajo ključno vlogo v naravnem ravnovesju in so pogosto tudi pokazatelji ohranjenosti okolja. Poletni veliki zvonček je vrsta močvirnih travnikov, ki cveti pozno spomladi in je podoben navadnemu zvončku. Srednja rosika je žužkojeda rastlina, ki raste na bazičnih nizkih barjih. Cerkniško polje je dom več vrst divjih orhidej, med njimi tudi precej redke močvirske kukavice. Močvirski svišč ni le lepa rastlina – ima tudi ključen pomen za redke metulje, zlasti za sviščevega mravljiščarja, katerega gosenice se razvijajo izključno na tej rastlini.

Prisotnost invazivnih rastlin na Cerkniškem polju postaja vse bolj problematična. Žlezava nedotika se hitro širi ob vodotokih, predvsem v spodnjem toku Cerkniščice. Ob vodotoku Cerkniščice najdemo tudi japonski dresnik, okrasno rastlino z razraslimi korenikami, ki segajo več metrov v globino. Zlato rozgo so prinesli iz Južne Amerike za pašo čebel, zdaj pa se širi po opuščenih travnikih in robovih Cerkniškega polja ter hitro izpodriva domorodne travniške vrste.

Z zaščito redkih rastlin ter nadzorom in odstranjevanjem invazivnih vrst ohranjamo ravnovesje v ekosistemu in prispevamo k trajnostnemu razvoju našega prav posebnega koščka sveta. ■

Avtor križanke: **Vladimir Milovanović** (Najeto pero)

Nagradna križanka

Geslo križanke (izpisano na osenčenih zelenih poljih) napišite na dopisnico in to pošljite na naslov Slivniški pogledi, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica, s pripisom »Nagradna križanka« ali ga pošljite na elektronski naslov urednistvo@slivniskipogledi.si, ime zadeve naj bo »Nagradna križanka«. Ne pozabite dopisati še svojega naslova. Rešitve bomo v uredništvu sprejemali do **23. maja**.

Imena nagrajencev bodo objavljena v naslednji številki Slivniških pogledov, ki izide v začetku junija.

Trije izžrebani nagrajenci bodo prejeli nagrade, ki jih poklanja Pustno društvo Cerknica:

1., 2. in 3. nagrada: Knjiga o pustu v Cerknici: Točno okoli 12.32.

Nagrajenci aprilske številke, ki bodo prejeli knjigo F. A. Steinberg: Prečudovito jezero ali opis Cerkniškega jezera na Kranjskem, so:

Ameli Intihar, Sinja gorica 24, 1380 Cerknica;
Žiga Ivanetič, Goričice 12, 1384 Grahovo;
Fanika Kranjc, Begunje pri Cerknici 63, 1382 Begunje pri Cerknici.

Nagrajenci lahko knjige prevzamete v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica.

Glasilo občine Cerknica	FRANCOSKI PISATELJ (MARCEL)	ITALIJANSKI MOTORIST (VALENTINO)	OLEPŠAVA, OKRAS	LASTNO IME KRAJA	EVA BOTO	PTICA SELIVKA, HREŠTAČ	ČEBELJI SAMEC	OBET, IZJAVA KOMU, DA BO KAJ DOBIL	PREBIVALEC RADEČ
POKRO-VITELJ, ZAŠČITNIK									
BORBA Z ROKAMI									
OSIPANJE, ODPADANJE					NEKDAJ DROBIŽ				
JERMEN, KI DRŽI HLAČE					PASJE OGLAŠANJE				

	MORNAR IZ RISANK	MESTO V ITALIJI (JADRAN)	OBLIKA IMENA ZDENKO	JAPONSKA ZNAMKA FOTO-APARATOV	REKA V LIBANONU / MERA EL. UPORNOSTI				NACE / POKRAJINA OKROG RIMA				(L)UČ / PRITOK ALDANA V SIBIRIJI		
PAZLJIVOST								LIJAK, LIJEC / NOGOMET. TRENER (MATJAŽ)				GROBO ORIENTAL-SKO SUKNO / RIBEŽEN			
ODMOR, POČITEK						AMERIŠKA IGRALKA THURMAN	FILMSKI SNEMALEC / RIŽOTA Z GRAHOM								
PREBIVALEC PREKMURJA										PEČAT / DODATEN POMEN				DVATI-SOČAK V JULIJSKIH ALPAH	SEZNAM NASLOVOV
FINSKA OPERNA PEVKA ACKTE					GRŠKI SKLADAT. THEODO-RAKIS						SLIKARKA REMEC / POTOMEC				
MESTO V JUŽNI ŠPANIJI					ZAČETEK AZBUKE			ŠP. PEVEC CARRERAS / RAZISKO-VALEC JAM					JANEZ DOLINAR / PEVKA CALLAS		
						IVO JAN			AZIJ. JELENU PODOBNA ŽIVAL / ZABAVA						
						PLEMIŠKI NASLOV						RIMSKI POZDRAV / NEM. OPE-RIST (KARL)			
						MUSLIMAN. VERSKI VODJA					GRŠKA BOGINJA PREPIRA / TANTAL				
						ZAVETRJE (ZASTAR.)									
						SLOVENSKA OPERNA PEVKA									

Knjiga o pustu v Cerknici
TOČNO OKOLI 12.32
Knjiga je lepo darilo.
O knjigi:
• 224 strani bogate vsebine
• 600 fotografij in grafik
• QR-kode z digitalno vsebino
Prodaja: Center za obiskovalce Cerkniško jezero, Dolenje Jezero • Kulturni dom, Cerknica • Cvetličarna Orhideja, Cerknica • Papirnica List, Cerknica • info@pust.si www.pust.si
Cena: 50 €

Rešitev prejšnje križanke (vodoravno): ŠKILAVOST, TUNOLOVKA, AGEJ, LEER, BRUSELJ, PT, JUTA, NIANSA, EMONEC, RIKO, AAR, MAGAZIN, KANAT, DN, SEKALO, ETAPA, ECKER, PŽ, ML, KOG, NAIROBI, BI, ČADA, STEINBERG, NATORP, ES, IMORALIST, NOLI, AVLA, ANAT, KAOS. Težje besede: AINO, AMGA, JAEN, TOPONIM.

Dnevi pohodništva

Prehodite naš prav poseben košček sveta

Po sledeh cvetoče pomladi

nedelja, 25. maj

20. pohod PO JANKOVIH STOPINJAH okrog izvirov Cerkniškega jezera

4 km ob 14.00 – Kmetija T'dolenj, Laze pri Gor. Jezeru — Organizator: Kmetija T'dolenj in Društvo dolomitne lutke

sobota, 7. junij

15. Pohod PO KUNAVERJEVI POTI

10 km ob 9.30 – Železniška postaja na Rakeku — Organizator: Turistično društvo Rakek

V barvitem ritmu jeseni

sobota, 6. september

Pohod PO MEDVEDOVIH STOPINJAH

11 km ob 9.00 – Selšček (Notranjska hiša) — Organizator: Turistično društvo Menišija in Notranjska hiša

nedelja, 7. september

Pohod na KRIŽNO GORO

10 km ob 9.00 – Bločice (parkirišče pri Cerkvi sv. Primoža in Felicijana) — Organizator: Planinsko društvo Cerknica

sobota, 13. september

Pohod na JAVORNIŠKO BABO

18 km ob 9.00 – Rakov Škocjan (parkirišče pri Hotelu Rakov Škocjan) — Organizator: Turistično društvo Rakek

nedelja, 14. september

12. Pohod OD ŠTEBERKA DO KARLOVCE

21 km ob 9.00 – Lipsenj (pod gradom Šteberk)

8 km ob 11.00 – Cerkniško jezero (pri Centru za obiskovalce) — Organizator: Turistično društvo Cerkniško jezero

Prijave na notranjski-park.si

Notranjski park

Mistična dežela Cerkniškega jezera

Zeleni kras

Napovednik

V maju ...

Brezplačen vpis
V maju prvošolci vabljeni k brezplačnemu vpisu. Ob vpisu vas čaka darilna slikanica.
KJUC z enotami

Z žabico v knjižnico
Za otroke do 15. leta. Ob izposoji s svojo člansko izkaznico dobite nalepko.
Za sedem zbranih nalepk prejmete darilo.
KJUC z enotami

Literarna uganka
Mesečna uganka za učence do 9. razreda
KJUC z enotami

Uganka za modrijančke
Mesečna uganka za predšolske otroke in učence do 3. razreda
KJUC z enotami

Bralni požiralniki
Bralna značka za mlade in odrasle
Do 3. decembra
KJUC

Četrtek, 8. maj

Majska pravljica
Pravljična ura z ustvarjalno delavnico
Za otroke od četrtega leta dalje. Prijave na 01 709 10 78.
17.00
in KJUC

Dva brata, dve sestri
Premiera dokumentarnega filma in pogovor s filmsko ekipo
6 €
20.00
in KD Cerknica

Petek, 9. maj

Majska pravljica
Pravljična ura z ustvarjalno delavnico
Za otroke od četrtega leta dalje. Prijave na 01 709 10 78.
17.00
in KJUC

Minecraft film
Film, akcijski družinski
6 €
18.00
in KD Cerknica

Sneguljčica
Film, muzikal s podnapisi
6 €
20.00
in KD Cerknica

Sobota, 10. maj

Valovanje
Film, animirani družinski
6 €
18.00
in KD Cerknica

Queer
Film, biografska romantična drama
6 €
20.00
in KD Cerknica

Nedelja, 11. maj

Super škratki
Film, animirana družinska komedija
6 €
18.00
in KD Cerknica

Požgana zemlja
Film, kriminalni triler
6 €
20.00
in KD Cerknica

Ponedeljek, 12. maj

Novi sošolci
Film, dokumentarni in pogovor
6 €
19.00
in KD Cerknica

Torek, 13. maj

Zdrav življenjski slog starostnikov in kako zmanjšati tegobe starosti
Predavanje Zdravstvenovarstvenega centra Cerknica
10.00
DU Cerknica, Videm 1, Cerknica
DU Cerknica

Pravljična urica z ustvarjalno delavnico
Za otroke od četrtega leta dalje. Obvezne predhodne prijave na tel. 01 709 10 78 (Cerknica) ali 01 705 14 81 (Rakek).
17.00
Knjižnica Rakek
KJUC

Pohajkovanje po Svetiščih narave z Ireno Cerar
Predstavitev knjige leta 2024
2 €
19.00
in KD Cerknica

Sreda, 14. maj

Ravno obratno
Film, komična drama
6 €
20.00
in KD Cerknica

Četrtek, 15. maj

Igra v štirih, kdo dobi
Komedija DPD Svoboda
11 €
19.00
in KD Cerknica

20. ex-tempore Rak Rakek
Odprtje razstave likovnih del in podelitev priznanj
19.00
Knjižnica Rakek
KJUC in KD Rak Rakek

Petek, 16. maj

Meritev krvnega tlaka
8.00–11.00
in ZD Cerknica

Sobota, 17. maj

S polhkom v kino: Pošast Moli
Film, animirani družinski in ustvarjalna delavnica
6 €
10.00
in KD Cerknica

Tematski vikendi NRP – Odkrivajmo: Nevidne moči narave v Rakovem Škocjanu
Vodi Mitja Fajdiga.
14 €/osebo (vodenje in malica)
10.00
Parkirišče pri Hotelu Rakov Škocjan
TD Rakek

Minecraft film
Film, akcijska fantazijska pustolovščina
6 €
18.00
in KD Cerknica

Pingvinove lekcije
Film, drama
6 €
20.00
in KD Cerknica

Nedelja, 18. maj

Diplodok
Film, animirana pustolovščina
6 €
16.00
in KD Cerknica

Valovanje
Film, animirani družinski
6 €
18.00
in KD Cerknica

Dva brata, dve sestri
Film, komična drama
6 €
20.00
in KD Cerknica

Torek, 20. maj

Matjaž Berdon: Fotografska razstava
Razstava bo na ogled do 20. junija 2025.
18.00
in KJUC

Nebrušeni diamant
Film, drama
6 €
20.00
in KD Cerknica

Četrtek, 22. maj

Babičin vnuk
Film, komična družinska drama
6 €
20.00
in KD Cerknica

Petek, 23. maj

Valovanje
Film, animirani družinski
6 €
18.00
in KD Cerknica

Mrtvaški prt
Film, ZF triler
6 €
20.00
in KD Cerknica

Sobota, 24. maj

Lili in Žverca
Film, animirana pustolovščina
6 €
18.00
in KD Cerknica

Misija: Nemogoče – Zadnje maščevanje
Film, akcijski triler
6 €
20.00
in KD Cerknica

Nedelja, 25. maj

Matilda in Klapa Galeb: Večer za dušo
Koncert
12 €
19.00
in KD Cerknica

Ko zveni mladost, zveni spomin
Koncert ob 10-letnici VS Cluster
17.00
Cerkev svetega Volbenka Zelše
KD Rak Rakek

Ponedeljek, 26. maj

Bralna skupina za osebnostni razvoj
Berem Inna Segal – Skrivni jezik našega telesa, Temeljni vodnik k zdravju in dobremu počutju
17.00
KJUC
KJUC in Fani Černigoj

Torek, 27. maj

Kino brez ovir: Kako sem po nesreči napisala knjigo
Projekcija in pogovor z igralko Živo Selan
1 €
18.00
in KD Cerknica

Sreda, 28. maj

Pingvinove lekcije
Film, drama
6 €
20.00
in KD Cerknica

Sobota, 31. maj

Gasilska veselica PGD Rakek z Ansamblom Pogum
18.00
Pred Gasilskim domom Rakek
PGD Rakek

Do 9. maja

Marinka Cempre Turk: Pustni čas in pustovanje
Razstava znamk
V času urnika rakovške knjižnice
Knjižnica Rakek
KJUC

Do 30. maja

Povodni mož od Prešerna do pusta
Razstava VVZ Martin Krpan Cerknica – otroci skupine Sovice
V času urnika cerkniške knjižnice
Na ogled v vitrini mladinskega oddelka
KJUC

Do 31. maja

Coprnice v čipkah
Razstava izdelkov Klekljarske sekcije KD Rak Rakek
V času urnika cerkniške knjižnice
KJUC
KJUC in KD Rak Rakek

Mandoline
Razstava VVZ Martin Krpan Cerknica, enota Grahovo – otroci skupine Želvice
V času urnika cerkniške knjižnice
in KJUC

V juniju ...

15. Kunaverjev pohod – Dnevi pohodništva NRP
15 €/osebo (vodenje, zavarovanje, malica in darilo)
9.30
Pred železniško postajo Rakek
TD Rakek

Do 6. junija

Set Ileršič: Ognjene sledi
Razstava pirografskih izdelkov
V času urnika rakovške knjižnice
Knjižnica Rakek
KJUC

Do 18. junij

Eva Harmel - eja: Cvetlične voščilnice
Razstava ročno izdelanih voščilnic iz lokalno vzgojenega in travniškega cvetja
V času urnika cerkniške knjižnice
in KJUC

Branka Švajger: razstava izdelkov v quilling tehniki
V času urnika rakovške knjižnice
Knjižnica Rakek
KJUC

Do 28. avgusta

Zoran Vidrih: Notranjska v objemu divjine
Fotografska razstava
V času urnika cerkniške knjižnice
in KJUC

LEGENDA: Informacije Vstopnina Kdaj Kje Organizator